ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4889 | 8/21 ՄԱՐՏ 1902 | ՈՒՐԲԱԹ | 11 ՁԻԼՀԻՃՅԻ 1319 | ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 4889

درسعادت دولت علیه‌سی اداره‌خانه‌سنه

ՊՈԼԻՍ Ղալաթիա, Նորատունկեան Խան

Հասցէ առաքելոց մասնի բաղդ
à la Direction du Journal "AREVELK„
Galata, CONSTANTINOPLE.

Դամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Ազգային, Գրական և Քաղաքական

ԳՆԱՅՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գալաթայ եւ գաւառներու համար տարեկան	140	գրշ.
» » » » վեցամեայ	70	»
» » » » եռամեայ	40	»
Դուրս Թուրքիոյ համար տարեկան	40	ֆրանկ
» » » » վեցամեայ	20	»

Գրասի փոխարէն փոստի փող կ'ընդունուի, 115 գրուշի փոխարէն 100 գրուշի հաշուով:

Ընդհանուր բոլոր տարի ծախքը բաժնեորդաց կը վերադրուի:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատան:

ԱՒԵԼՑԵԱԼ ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽԸ

Շատ ան՝գամներ գանգատ կը լսենք թէ մեր ժողովուրդը ծլատ է, անկարելի է և կարօտելոց համար նը՝պատներ չընեք, երբ իրեն դիմում ըլլայ։ Բայց այդ գանգատութիւնը կը պահանջէ խոստովանիլ թէ միշտ այդպէս չէ, և երբեմն պէտք եղածէն աւելի տուող է, բաւական է որ նպաստ խնդրող մարմինները գիտնան պատշաճ ձեւով ընել դիմումը և մանաւանդ եթէ նպաստակը՝ օրուան համար գրամ կը խնդրուի, սիրա և հոգի յանկուցանելու բնութիւն ունենայ, կարեկցութիւն շարժող պատճառ մը ծագի։ Թարմ օրինակ մը կ'ուզէ՞ք, ահա Գումգաբուի Ազգասախնամին հանգանակութիւնը, որ ոչ միայն Թաղին ազգատներուն, հիւանդներուն և կարօտներուն բոլոր պէտքերը այս ձմեռ ասեն հոգալու չափ ատատ ու արդիւնաւոր եղած է, այլ և պէտք եղածէն՝ալ աւելի, այնպէս որ կարելի եղած է մինչեւ անգամ գրամագլուխ մը ալ ետնել և անով դիկուս հոս եգիպտական պարզեւաւոր արժեթուղթ գնել, ինչպէս գրեցին բոլոր լրագրիները, յիշելով մինչեւ իսկ Իւրքանչիւրին ի՛նչ գնով առնուիլը և ո՛ր թիւը կրելը, ատանց սակայն հարկ եղած չափով գովելու և դրուատելու այն մարմինը՝ որ այսպիսի գործունէութիւն և միաբանական անհատութիւն ունեցեր է։

Ո՛չափ երկնային պիտի ըլլան Գումգաբուի ազգատները, հիւանդները ու կարօտելիները, եթէ յանկարծ այդ թուղթերէն մէկը սակ 100,000 կամ գէթ 50,000 ֆրանգի պարգեւ մը չահի, ինչ որ բոլորովին անկարելի բան մը չէ, քանի որ բաղդը կայ է և կրնայ ժպտիլ հիւանդներու, ազգատներու և խեղճերու ալ, ու ոչ թէ միայն հարուստներու, որոնք ամենէն աւելի նպաստաւորուած են սովորաբար։ Ամենայն դէպս՝ վնասը չի՛ նը՝շանակեր թէ Գումգաբուի ազգատները և հիւանդները ալ բնաւ չպիտի օգտուին վիճակահանութեան այն թուղթերէն՝ զորս գնելու իմաստութիւնը ունեցեր է Թաղին Ազգասախնամի Տ. Օրէն Խորհուրդը։

Միայն թէ կէս մը կայ, որ կ'երեւի թէ, ամենուն ուշադրութենէն վրիպած է, անշուշտ այդ պատճառաւ է որ այդ հեռատեսութիւնը և իմաստուն գիտութիւնը ըստ արժանւոյն չնորհող ունցաւ ցարդ, այն է թէ քանի որ Թաղին բոլոր ազգատներուն, հիւանդներուն ու խեղճերուն ամէն պէտքերը լիուլի հոգացեր է Գումգաբուի Ազգասախնամը, այլ ևս ի՞նչ բանի պիտի յատկացնէ եգիպտական արժէթուղթերու պարզեւները, երբ բաղդը իրեն ժպտի առաջիկայ վիճակահանութեանց մէկէն կամ միւսէն։ Արդեօք չէ՞ր արժեր որ այս կենսական կէտն այժմէն իսկ ճշդուէր։ Եթէ առարկուի թէ դեռ կան հիւանդներ՝որ կատարելապէս դեռ չեն խնամուած, ատոր կը պատասխանուի թէ ուրեմն ի՞նչպէս կ'ըլլայ որ անմիջական պէտքերու համար հանգանակուած դրամէն գումարներ կ'ուզուին և պարզեւաւոր արժեթուղթեր կը յատկացուին։ Բնական է ուրեմն թէ ո՛չ հնգաց՝ուած պէտքեր մնացեր են Գումգաբուի մէջ, ո՛չ չնամուած կամ չբուժուած հիւանդներ և ոչ ալ կարօտ ու խեղճ ազգատներ. դի եթէ մնացած ըլլար, անտարակոյս տեղը կը ծախսուէր, որով դրամագլուխ չէր ուզեր և երկու հատ Բրեսի Ֆոնսիէ եմիբ՝սիեն արժէթուղթ չէր կրնար գնուիլ։ Տ. Օրէն Խորհրդոյ անտուկը մանել և բոլոր լրագիրներու մէջ տարփոզուիլ իբրեւ գեղեցիկ արդիւնք Ազգասախնամի մը գործունէութեան և հեռատեսութեան։

Նախ առնենք ակ մասնիկը։ Ասկոյ իբր նուազական մասնի՝ զարմանքէն եմ նուազականին հետ համեմատելի է։ օտ Ֆակի համար մեռեր՝ մարդուկ, միւոդեմ՝ թաչնիկ մամեմ՝ մայրիկ։ իսկ բայրամանեարուն վերջը համազասական է զարմանքէն էլեմ այսինքն ա մասնիկին։ սա՝ բայրամանեարուն վերջը կցուելով զանոնք տեսակ մը ընդունելութիւն ներկայի կը փոխէ, որ յաճախ առաւելութեան կամ տեսակութեան իմաստ մը կը պարունակէ, զարմ։ տա՛ն՝ գիւղը, տանա՝ գիւղուն պիտ՝ տես պիտա՝ տես նող։ այս վերջինները պահպանեցին մէջ տանամ և պիտամ են։ ասկէ դիւրին է հետեւցնել թէ արդի զարմանքէն մէջ տեսակ մը ընդ։ ներկայ չինող ա մասնիկը պահպանեցին մէջ տամ է, որ դիտակ և գիտակի մէջ տեսնուած ակ՝ն հետ համեմատելի է։ Պահպանական այս ձեւին հետքը արդի զարմանքէն մէջ ալ կը նշմարուի իբր ընդանգելի նման բայանականի մասնիկ, Քեամ՝ փորել, փորել, պեղել։ Քեամամ՝ փորուեցաք։ խոր՝ կե՛ր խորամ՝ ուտելիք։ պես–բեն՝ կապել, պեսամ՝ կապուած, փուռ, զասակ, որ կ'ըսուի նաեւ փեսամ։ Զարմանքները այս անունով կը կոչեին այլեւայլ անուշահոտ ծաղիկներէ կազմուած այն զարդերը, զորս մեծամեծները գլուխնին կը դնէին։ իրենց ամուսնութեան օրը։ Մեւեանոյն մասնիկը Թուրքերէնի մէջ ալ կայ. չաթլամազ՝ չաթլագ, բարամազ՝ բարագ կամ ան ձեւով գրս մազ գրսան եւն.։

Հայերէն ի մէջ ընդ։ ներկայի վերոյիշեալ ակ մասնիկով չինուած բայանականներէն քանի մը հոս գոյ տանք։ սահակ՝ որ զարմ։ սիբեն կամ իսբեն՝ յամառութիւն, կռիւ, կռիւ բայանման հետ համեմատելի է, զարմ։ տեղ՝ կարել, դեռնակ՝ կարող, նաեւ հուաիրակ, հրուէրը զարդեր սուտ։ զարդարուած ի՛ բ։ ընդունելի բ։ դունակ, ցուցանելի ցուցակ եւ։ այս կարգէն են։ զարմ։ վեզ՝ վազ։ յարձակել նեռուել, հայ։ ուսղակ։

Զանգ։ բեալա՝ զոռալ բառին հետ համեմատելի է ամաղաղ, ուր ակի տեղ աղ կը տեսնենք, նաեւ խանդ՝ խանդաղել թեռեւ՝ զարմ։ հաղ՝ հանգամանութիւն, հայ։ խոռոչ՝ հանգիստ եղող բաներուն մէջ։

Նաեւ ճիշդ զարմանքէն պէս հայերէնի մէջ ալ ակ։ մ տնչեալ ընդունելութիւն չինուած է, զարմ։ պեսամ՝ հայ։ զարկ։ զայ՝ ծնանիլ, հայ։ զանակ՝ ծնեալ։ զարմ։ ամասի՝ զարգասուած, հայ։ մասակ – արար՝ զարգասոյ։ Ուրիշներ, զարմրել՝ զարմրակ, բոլորակ։ տարակ, տարարակ, վարձակ՝ վարձեալ (կեր)։ Զարմ։ բիւրաղ՝ կարճ բառին վերջը փոխանակ աբ՝ կը տեսնենք ան, բիւր՝ սատ։ որ մատ մը է որ կոթրել, կտրել կը նշանակէ, իսկ բիւրան՝ կոտրուած, կարուած։ Հ տառը զարմանքէն մէջ ի մէջ այլոց Զ. Ս. և Ֆ տառերուն հետ լեռրդ է, սիբիրն կամ սիբիզ՝ կոգ, կոխ, Զանգ։ ռաս՝ ճամբայ, զարմ։ ռան, որ կ'ըսուի նաեւ ռաբ, ըստ իս, այս վերջինն հետ համեմատելի է հայ։ տաքել՝ ճամբել, բեն կամ բեբ՝ տակ հնդ։ մաս՝ լուսին զարմ։ մահ և։ Ուրեմն ես կ'ըսեմ թէ հայերէնի ած մասնիկը, արարած։ կատարած մեռած, մեռած, եւն., նոյն է ակի հետ։

Հայերէնի մէջ ուսիշ ակ մն ալ կայ. օրինակի համար, տապակ վանդակ։ սակայ արդի զարմանքէն հետ այսինքն է ձայնաւորին հետ համեմատելի է, որ պահպանեցին մէջ յաճախ էր է. զարմ։ ճամբ, ուղի զարմ։ ճամբ հայ։ նամակ։ զարմ։ ճիզքեբ, արդի զարմ։ ճիզք, հայ։ ճիզակ։

Ա. Ժամ այս ձայնաւոր հետ վերջաւորեալ զարմ։ բառերէն ոմանք արարեալի՝ ալ անցած և յաճախ զանգ։ վ կամ ճիմով գրուած են։ զարմ։ պատ՝ գիրի, արար։ պազագ կամ պազիգ, զարմ։ պէրեմ՝ գրաւ, արար։ պերազ զարմ։ սատ՝ արար։ սազին զարմ։ բեցեն՝ փորուած, արար։ խանեազ եւն.։

Ուրեմն վերոյիշեալ ակին ի՛նչ նշանակութիւններ ունենալը աղէկ մը հասկնալու համար վերոյիշեալ զարմ։ է ձանուրին հետ համեմատենք։ Զարմանքէն մէջ ՝ձայնաւորը՝ երբ եկամուտ է, գլխաւորապէս վեց նշանակութիւն ունի (1)։

Ա. Բայարմատներէ գործիք անուն կը յենէ զարմ։ բաղ կամ բաղ՝ ասղ, բաղ կամ բաղ՝ ասպիկոս գոռծի, ասպակ։ զարմ։ մալ՝ քսել, ճզմել, մալ՝ ներփիչներուն ծանօթ գործիքը։

Բ. Բայարմատները վերջացեալ անունի կը փոխէ եսիբ՝ մասէ, եսիբ՝ մասնութիւն մասնագութիւն, փիրա՝ զարդարել, փիրաեբ՝ զարդարանք։ ասկա գնացք ընթացք և նմանօրինակ բայանունները վերջի Ֆ տառին համազասական է։

Գ. Բայարմատները ածականի կը փոխէ կամ ը դ։ անցեալ կը լինէ, պեճն՝ կապ՝ պեճեն՝ կապեալ, գեր։ ծառայ։ rեճն՝ բաւ rեճեն՝ բաւած, Ֆիրիսբ՝ ղարկէ, Ֆիրիսբի՝ (Ֆիր։ էլ Ֆ) զարկած զարմ։ հրելուած։ սիբիսբ՝ կոտրած։

Դ. Ածական մը որպէսզ տարարան կը ցուցնէ. սեպ՝ կանանչ, սեպզի՝ հոտ, խիտրս՝ մեր խիտրսի՝ մեր իր, տեպիեր՝ գէրեղը թանչ ղ, տեպիեր՝ ջրիկ։

Ե. Եօթնական պէս հայ։ եակ մասնիկն տեղ հեՖթ՝ եօթն հեՖթի՝ եօթնական։ չիլ՝ քառասուն, չիլ՝ քառասնակ։ Հեմ՝ կամ, հեմ՝ համակ բառն ալ այս դասու կարգէն կը վերաբերի։

Զ. Իբր հերդաշնակաւորիչ կամ մասնաւորիչ մասնիկ մը, խան՝ ինչեան, խանեն՝ ուան, բուխմ՝ հուտա, սեբմ բուխմ՝ սերունդ։ բեմ բեմ, երամ, երամակ, տիւմ տիւմ պ.չ, դմակ։

Հ. Բաղդատեալ հայերէնի հետ։

Ա. Տազ՝ տազակ, զա.ս։ պեճն կամ գեճն՝ գազել գեճգակ գոյականերէ՝ (2) ատր՝ կրակ, ճան՝ ի մէջ ալաց զէնք, տարանակ։ զարմ։ տիմ՝ դէմք, դիմակ։

Բ. Զարմ։ փէյզարք կամ զէյզարք՝ կլամբանք, յուզիմանութիւն, հայ։ զարարակել։ զարմ։ չեռա՝ հայ։ ճարակել։ զարմ։ խուռուռ՝ հայ։ հաչակ։

Գ. Այս մասին վերջ օրինակներ ցոյց տուած ենք ակ՝ վրայ իբրեւ ընդ։ անցեալի մասնիկ խօսած առանց։

Դ. Այս մասին հայերէնէ օրինակ չեմ կրցայ յիշել։

Ե. Տասնեակ, քառեակ, հինգեակ եւն.։

Զ. Զարմ։ սիփիս՝ հայ։ սպիտակ, տսար դասակ, նէրքեր՝ ներքակ, ճապ՝ անապակ (3)։

Զ.։ Ց կ'ընենք ուշ ի՛ եւ։ մասնիկները որոնք յանգամ ակու պէս տլեւաւոր նշանակութիւններով կը գործածուին։ ակին վրայ մեր գրած այս ուսումնասիրութիւնը միւս նուազականներուն զանազան առանձնութիւնը ճշդելու կատարելագոյն կրնայ նպաստել։

Ս. Ց. ԿՈՒՐՅԻԿԵԱՆ

ՎՐԻՊԱԿ. — Մեր երկրորդ յօդուածին մէջ սակր բառին ստուգաբանութիւնը պիտի ըլլայ ստպէս։—Զարմ։ չամ՝ զարառուածք, ճեղքել, արար։ եազգ հայ։ սակ—ր՝ ճեղքող (գործի), արար։ սա գուր։ Ս. Ց. Կ.

(1) Անունները վրայ ունեցած դերը զանց կ'ընենք։

(2) Զարմանքէն մէջ ալ գոյականին վերջը երբեմն էր մասնիկը կցուած և բառը գործէր անուն եղած է, տարի՝ ձեռք, տարիք՝ կնոջոց։

(3) Հայ։ տեղագրը զարմ։ նապէն պէս ոչ միայն գիտիի, այլ նաեւ հասարակաց մարմիններու ալ իբր ածական տարուիլը կը հաստատէ, որով մեր ըստ համեմատութիւնը ճիշդ է։

ՄԱՂՆԻՍԱՑԻ ՀԱՑԵՐԸ

Իգմիրի երկու ժամ հեռու կը գտնուի Մաղնիսա, չորեկուագի հեռաւորութեամբ։ Ունի 25 հազարի մօտ բնակիչ, մեծ մասը Թուրք և Մեղրելիները հայ և յոյն։

Հայերը հոս կը բաղկանան 400 տունէ, որոնց մեծ մասը կը զբաղի ջուլհակութեամբ և մաս մը ալ այգեգործութեամբ և վաճառականութեամբ։

Մաղնիսայի արդի սերունդը, ընդհանրապէս յարգելով բարեաւութիւնները, զուրկ է կրթութենէ։ Հայերը ունին Ս. Սիօն անուամբ հոյակապ եկեղեցի մը, առանց ներքին զարդարանքի և նորընծայ քահանայ մը՝ Տ. Դարբինեան։ Եկեղեցիս քով կը գտնուի աղջկանց Հոփոփեանց վարժարանը։ Անոր վարի յարկը կը գտնուի մանկապարտէզը, որ երեք բաժանումներ ունի 3—4 տարեկան աղջիկներէ սկսեալ։ Իսկ մանչերուն վարժարանը կը գտնուի քաղաքէն քառորդ ժամ հեռու՝ օգտակար տեղ մը և դեռ նոր կառուցուած չէնք մը է։

Սակայն ցաւալի է ըսել թէ սոյն վարժարանին մէջ կը պակսին կարող ուսուցիչներ, (բացի Գ. Շահինեան էֆ.է)։ Լսածիս համաձայն այս տարի բոլոր ուսուցիչները փոխուած են։ բայց դժբաղդաբար կարողագոյններ չեն գտնուիր տեղը։ Լաւ կարգադրութեանց համար՝ ժողովուրդն ալ պէտք է հոգածու գտնուի կրթական գործին նպատակաց և դրամ չենայ իր վարժարաններուն։ Աւելորդ հոգարարձութիւնն ալ պէտք չէ ձեռնթափ ըլլայ, ժողովուրդին կրթասիրական եռանդը վառ պահելու համար։

Ինչպէս ըսինք, վերջերս եղած կարգադրութիւնները լաւ ազատութիւն չձգեցին ժողովրդեան վրայ։ Իսկ զանազան էֆէնտիներ պատասխան հանեցին, առարկելով թէ վերջին քանի մը ամիսներու մէջ, արդիւնաւոր աշխատութիւն չէ ունեցած, բայց չկրցան տեղ պէս ուսուցիչ մը գտնել, տեղերու կարգելու համար վարժարանին։ Վերի՝ Մաղնիսա ունի չորս հարիւր, իրենց դպրոցին տեղին կարգեցին զայն։

Վերի Գիւղ կը գտնուի քաղաքէն կէս ժամ հեռու, լեռան մը վրայ չինուած։ Գիւղին մեծ մասը Հայ է, որոնք ընդհանրապէս կ'ապրին ջուլհակութեամբ։ Սոյն գիւղացիները չատ հիւրասէր են օտարականներու նկատմամբ։ Դատարկաբան չեն հարցաս պատասխանները, այլ ամէն ոք գործով մը կը զբաղի։ Ունին սիրուն եկեղեցի մը Ս. Լուսաւորչ անուամբ, որուն քահանան թէև իր պաշտօնին պահանջած ուսումը չունի, բայց իր հեղահամբոյր բնաւորութեամբը սիրելի դարձած է ամէնուն։ Ունին նաեւ երկսեռ վարժարաններ՝ որոնք ասկէ առաջ լաւ ցաւալի վիճակ մը կը զբաղէին, բայց հիմա շնորհիւ իրենց տեսչին Իլմիզեան էֆէնտիի, բաւական առաջ գացած են։

Իզմիր Ս. Կ. ԵՐԿԱՆԵԱՆ

ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ

ՈՒՂՂԱԿԻ ՄԻՄՈՏԸ

ԿԵՆԴԱՆԻ ԼԵԶՈՒՆԵՐՈՒՆ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ ՄԷՋ

(Ըստ Մ. ԼՕՏՐՆՊԱԼԻՆ)

Մայրենի լեզուն է լեզուներուն մայրը։
ԺԱՆ ԲՕԼ

Առ ի՞նչ կը ծառայէ ուրեմն քերականութիւնը, պիտի հարցնեն թերեւս ոմանք, եթէ բնագրերը, որոնք ենթադրապէս կը կազմեն ամբողջ լեզուն՝ կրնան և պարտին կատարեալապէս սորվիլ առանց դիւսա երեւոյթի մը ունենալու և դասատուը խստութեամբ կը նայէր անոնց։

—Կրցա՞ք բան մը իմանալ այդ մանկամարդ աղջկան վրայ, հարցուց հարցաքննիչ դասատուն։

—Մաղկներու աղջի՞կն, ինչպէս կը կոչենք մենք... այն աղջի՞կն, որուն կը սպասէր Վիլլորէն... օ՛չ պարոն դասատու տակաւին բան մը չկրցինք իմանալ անոր վրայ։ Կարծես թէ այդ կիրը մէկէն ի մէկ անհետացաւ առանց գործուած օրէն ի վեր, իբր թէ բնաւ գոյութիւն չունենար։

—Անհարկեր ենք դուք։

—Ես ալ ըսի Քրիսթիանին թէ անհարկ մը, ձախաւոր մըն է։

—Ես ալ իրեն պատասխանեցի թէ անպէտ ու անօգուտ արարած մըն է, ըսաւ Քրիսթիան բարկացած։

—Պատմեցէք ձեր ըստ հետաքննութեանց արդիւնքը։

—Իր կասկածներուն ապացոյց գտնելու համար։

—Ի՞նչ համոզում գոյացուց։

—Ամբողջովին ձեռք ձգեց։

—Ըսել է Ռոզ...

—Եթէ լաւ հասկցայ, մեր խեղճ Ռոզը սպաննուած է այդ թշուառականին կողմէ։

—Անիկա մարդասպան, Ռոզի սպաննիչը, ըսաւ Ռիմին նուազկոտ։

Ու իր հօրը թեւերուն մէջ ինկաւ նուազած։

Գ.

ՄԵՌԵԱԼԸ ՎՐԻԺ ԿԸ ԼՈՒՄԷ

Վիլլորէն և Ժիւմարէն դասատուին գրասենեակը երթալէն առաջ, եկաւ մարդ ներս մտաւ։ Հայր Գիւլօ և Քրիսթիան ասիկանները էին անոնք։ Անհանգիստ երեւոյթ մը ունէին և դասատուը խստութեամբ կը նայէր անոնց։

—Պարոն դասատու, Արքէնէն վերադառնալէս ի վեր չատ ժամանակ չունեցանք մեր հետազօտութիւնները առաջ տանելու համար։ Քսանը չորս ժամուան մէջ չէ կարելի գոհացուցիչ արդիւնք մը ձեռք ձգել, մանաւանդ ասանկ կնճռոտ գործի մը մէջ։

Գ. Մարսէլ-Ֆրանսուա չուզեց վիճաբանիլ զանոնք. ուստի մեղմ շեշտով մը ըսաւ.

—Շատ լաւ, կ'ընդունիմ ձեր պատճառները, խօսեցէք։

—Դուն խօսէ՝ Քրիսթիան, քանի որ Գ. Լատուսի չափ լաւ կը բացատրես քու միտդ։

—Ոչ, հայր Գիւլօ, այդ պատիւը քեզի կ'ինայ, ըսաւ Քրիսթիան։

(Շարունակելի)

— № 18 —

ԹԻՒԼ ՄԱՐԻ

ՌՈԶ–ՄԱՆՈՆԻ ՎՐԷԺԸ

Բ

ԱՆԴՐՇԻՐՄԻ ՁԱՑԸ

Գ. Մարսէլ Ֆրանսուա աւելի առաջ չատաւ իր հարցումները, տեսնելով որ Ռոզի ծնողքը սրոշ կարծիք մը չէին յայտներ իրենց ազգկան մահուան վրայ։ Անոնք անլուսնելի առեղծուածի մը առջեւ կը գտնէին ինքզինքնին։ Մնաց որ, վիլլոն ծանրութեան տակ ընկած, ջանդիր չէին ելլար գաղտնիքը երեւան հանելու։

Ռոզ Մանոնի սենեակին մէջ, ուր մտաւ դասատուրը, կարասիները կեցած էին իրենց տեղերը. հակառակ առնէն ելլելու պատրաստութեան։ Զուարթած նամակներ կային, ուղղուած իր բարեկամուհի Ներուն, Բարիզէ մեկնումին առթիւ։ Առեղծագործութիւն մը կը տեսնուէր մոտանիի մը վրայ։ Ճամբորդութեան պայուսակ մը կիսաբաց, մանրմունր առարկաներ կը պարունակէր։ Դիրք մը կար դրած ակած էր կարդալ կատարումին մէջ վերջացնելու մտադրութեամբ։ Վերջապէս ապրուած կեանքի մը արտայայտութիւնն էին անոնք։ Ռոզ միայն կը պակսէր։

Խուզարկութիւնը երկար չտեւեց։ Բայի միտանէն ու ճամբորդութեան պայուսակին, սենեակին մէջ չկար ոչ է Թաքստոց, ուր կարելի ըլլար նամակներ պահել։ Ճամբորդութեան պայուսակին մէջ գտնուեցան վեց նամակներ, որոնցմէ երկուքն Թուականները հին էին։ Թուղթերը գեղեցիկ։ Մեռեալ չորը նոր Թուական կը կրէին և Թղթագրում փակցուած էր անոնց վրայ։ Այդ չորս նամակներուն առակը ժանի սարսռդութիւնը կար և Ռոզի ուղղուած էին։ Գ. Մարսէլ-Ֆրանսուա բաւականացաւ ակնարկ մը նետել անոնց վրայ, յետոյ ծէրօմի առաջ գանոնք, ըսելով.

—Պարոն, հաճեցէք կարդալ այս նամակները։

Ժէրօմ հնազանդեցաւ ու յետոյ Մարիանի առաջ գանոնք։

—Ըսել է իրար կը տեսնէի՞ն անոնք։

—Անհաւատալի՛ բան է, մարդուն խելքին կուգայ, ըսաւ Մարիան։

Հաշիւ թէ դասատուրը դուրս ելած էր, Ռիմին ներս մտաւ։

—Հասկցուեցա՞ւ Ռոզի մահուան պատճառը։ Այդ մարդը ի՞չ ընելու եկած էր մեր տունը։

—Իր կասկածներուն ապացոյց գտնելու համար։

—Ի՞նչ համոզում գոյացուց։

—Ամբողջովին ձեռք ձգեց։

—Ըսել է Ռոզ...

—Եթէ լաւ հասկցայ, մեր խեղճ Ռոզը սպաննուած է այդ թշուառականին կողմէ։

—Անիկա մարդասպան, Ռոզի սպաննիչը, ըսաւ Ռիմին նուազկոտ։

Ու իր հօրը թեւերուն մէջ ինկաւ նուազած։

Գ.

ՄԵՌԵԱԼԸ ՎՐԻԺ ԿԸ ԼՈՒՄԷ

Վիլլորէն և Ժիւմարէն դասատուրին գրասենեակը երթալէն առաջ, եկաւ մարդ ներս մտաւ։ Հայր Գիւլօ և Քրիսթիան ասիկանները էին անոնք։ Անհանգիստ երեւոյթ մը ունէին և դասատուրը խստութեամբ կը նայէր անոնց։

—Պարոն դասատու, Արքէնէն վերադառնալէս ի վեր չատ ժամանակ չունեցանք մեր հետազօտութիւնները առաջ տանելու համար։ Քսանը չորս ժամուան մէջ չէ կարելի գոհացուցիչ արդիւնք մը ձեռք ձգել, մանաւանդ ասանկ կնճռոտ գործի մը մէջ։

Գ. Մարսէլ-Ֆրանսուա չուզեց վիճաբանիլ զանոնք. ուստի մեղմ շեշտով մը ըսաւ.

—Շատ լաւ, կ'ընդունիմ ձեր պատճառները, խօսեցէք։

—Դուն խօսէ՝ Քրիսթիան, քանի որ Գ. Լատուսի չափ լաւ կը բացատրես քու միտդ։

—Ոչ, հայր Գիւլօ, այդ պատիւը քեզի կ'ինայ, ըսաւ Քրիսթիան։

(Շարունակելի)

ԱՐԵՒԵԼՅԱՆ ԴՊՐՈՑԻ ՏԵՍՈՒՉՆԵՐԸ

Ազգային դպրոցներու տեսչութիւնը, ինչպէս գիտենք, ունի երեք բաժանմունք։ Մեր ուսումնասիրութիւնը կը սահմանափակուի՝ բնագրերու բաժանմունքի վրայ։ Ինչպէս գիտենք, բնագրերու բաժանմունքը ունի 3—4 տարեկան աղջիկներէ սկսեալ։ Իսկ մանչերուն վարժարանը կը գտնուի քաղաքէն քառորդ ժամ հեռու՝ օգտակար տեղ մը և դեռ նոր կառուցուած չէնք մը է։

Սակայն ցաւալի է ըսել թէ սոյն վարժարանին մէջ կը պակսին կարող ուսուցիչներ, (բացի Գ. Շահինեան էֆ.է)։ Լսածիս համաձայն այս տարի բոլոր ուսուցիչները փոխուած են։ բայց դժբաղդաբար կարողագոյններ չեն գտնուիր տեղը։ Լաւ կարգադրութեանց համար՝ ժողովուրդն ալ պէտք է հոգածու գտնուի կրթական գործին նպատակաց և դրամ չենայ իր վարժարաններուն։ Աւելորդ հոգարարձութիւնն ալ պէտք չէ ձեռնթափ ըլլայ, ժողովուրդին կրթասիրական եռանդը վառ պահելու համար։

Ինչպէս ըսինք, վերջերս եղած կարգադրութիւնները լաւ ազատութիւն չձգեցին ժողովրդեան վրայ։ Իսկ զանազան էֆէնտիներ պատասխան հանեցին, առարկելով թէ վերջին քանի մը ամիսներու մէջ, արդիւնաւոր աշխատութիւն չէ ունեցած, բայց չկրցան տեղ պէս ուսուցիչ մը գտնել, տեղերու կարգելու համար վարժարանին։ Վերի՝ Մաղնիսա ունի չորս հարիւր, իրենց դպրոցին տեղին կարգեցին զայն։

Վերի Գիւղ կը գտնուի քաղաքէն կէս ժամ հեռու, լեռան մը վրայ չինուած։ Գիւղին մեծ մասը Հայ է, որոնք ընդհանրապէս կ'ապրին ջուլհակութեամբ։ Սոյն գիւղացիները չատ հիւրասէր են օտարականներու նկատմամբ։ Դատարկաբան չեն հարցաս պատասխանները, այլ ամէն ոք գործով մը կը զբաղի։ Ունին սիրուն եկեղեցի մը Ս. Լուսաւորչ անուամբ, որուն քահանան թէև իր պաշտօնին պահանջած ուսումը չունի, բայց իր հեղահամբոյր բնաւորութեամբը սիրելի դարձած է ամէնուն։ Ունին նաեւ երկսեռ վարժարաններ՝ որոնք ասկէ առաջ լաւ ցաւալի վիճակ մը կը զբաղէին, բայց հիմա շնորհիւ իրենց տեսչին Իլմիզեան էֆէնտիի, բաւական առաջ գացած են։

Իզմիր Ս. Կ. ԵՐԿԱՆԵԱՆ

ԼԵԶՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՀԱՅ. ՄԱՍՆԻԿՆԵՐՈՒ ՍՈՌԻՒ

ՆՈՒԱԶԱԿԱՆՆԵՐ

Նուազական մասնիկները այլ և այլ նշանակութիւններ ունին, որոնք ծանօթ են ամէնուն, օրինակի համար, Թղթիկ հարիկ բառերուն մէջ չափի կամ քանակի տեսակէտով նուազութիւն կը հասկցուի, հայրիկ մայրիկ փոքրագական իմաստ մը կունան, մարդուկ խեղճուկ բառերուն մէջ նուազութեան կամ սիրելիութեան գաղափար մը կը նշմարուի՝ Թուրք։ պիր։ և պրս։ լեզուներու մէջ ալ նուազական անուններու միւնոյն նշանակութիւնները ունին։

Բայց դիտելի է որ հայերէնի մէջ նուազական մասնիկներ ուրիշ նշանակութիւններ ալ ունին։ դիտակ և գիտակ բառերուն մէջ տեսնուած ակ՝ ընդ։ ներկայի մասնիկ եղած է իբր դիտող և գիտցող։ ոռ նիկ մէջ վերաբերական իմաստ մը կուտայ, ուրեմն կ'արժէ քննել այս մասնիկները։

Թուական կը կրէին և Թղթագրում փակցուած էր անոնց վրայ։ Այդ չորս նամակներուն առակը ժանի սարսռդութիւնը կար և Ռոզի ուղղուած էին։ Գ. Մարսէլ-Ֆրանսուա բաւականացաւ ակնարկ մը նետել անոնց վրայ, յետոյ Ժէրօմի առաջ գանոնք, ըսելով.

—Պարոն, հաճեցէք կարդալ այս նամակները։

Ժէրօմ հնազանդեցաւ ու յետոյ Մարիանի առաջ գանոնք։

—Ըսել է իրար կը տեսնէի՞ն անոնք։

—Անհաւատալի՛ բան է, մարդուն խելքին կուգայ, ըսաւ Մարիան։

Հաշիւ թէ դասատուրը դուրս ելած էր, Ռիմին ներս մտաւ։

—Հասկցուեցա՞ւ Ռոզի մահուան պատճառը։ Այդ մարդը ի՞չ ընելու եկած էր մեր տունը։

Կարելի է նաեւ, ինչպէս ոմանք սո՛ղոր են ընել, ո՛ր և է բնագիր մը ամբաշակերտներուն որ թարգմանեն դասուցուցէս. բայց որպէս զի այս հրահանգը գրեթէ ապարդիւն չմնայ լեզուի տիրապետութիւնն տեսակցող, հարկ է որ բառագիր մի դրծածումը վերազանուի խնդալէս անհրաժեշտ եղող պարագաներու միայն, թող որ, աշակերտները քիչ ոնդամ կը փորձուին բառագրի դիմելու, եթէ վարժուած են դուշակումի աշխատութեան, որուն վրայ խօսեցաւ վերը։

Վերջապէս, կարելի է անիրաւոյ պահել բնագրերուն արագասահ բացարութիւնը, բայց այնպէսի յառաջդիմ աշակերտներու համար՝ որոնք գիտեն օգտուիլ լեզուական ամէն հրահանգէ, ի՛նչ ալ որ ըլլայ։ Ինչպէս արդէն ասիր ունեցանք ցնելու, պէտք չէ սոյն փոխադրմամբ թարգմանութեան հրահանգներուն մէջ նշմարել միջոց մը սովորելու այնպիսի լեզու մը, որմէ աշակերտները քիչ բան միայն գիտեն դեռ, ասոնք՝ ուրիշ միջոցներու հետ համընթաց՝ լաւ մի՛ջոցներ են ի կիր առնելու և դարգացնելու ինչ որ աշակերտները սովրած են ուրիշ կերպով մը։

Կարին Ա. Ն. Թ.

Քաղաքական Լուրեր

ԹՈՒԻՊՈՒԻ ՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

Լոբա Թիլեէրի հեռագիրը.— Նոր մանրամասնութիւններ.— Ճակատամարտին զանազան նրեւոյթները.— Հեծելազօրքերու անկարգութիւնը.— Սկսփոյթ մէջ.— «Կեցցէ՛ Տրլարի»։

Լոնտոն, 17 մարտ.—Այս առաւու Անգլիոյ պատերազմական նախարարութիւնը հաղորդեց հետեւեալ հեռագիրը զոր Լոբա Թիլէր ուղղած է մարտ 16 թուականով.

«Լոբա Մէքհուին սղայակոյտի սպայ մը դրկեց ինձի, բերելով պաշտօնագիր մը որ մինչև հիմա արուած մանրամասնութեանց մէկ քանին կ'ուղղէ։ Պոէրները արլայսին յարձակման ու պարտութեան մասնեցին թեթեւաշարժ հեծելազօրքերու վերջապահները։ Այդ միջոցին մէկ մղոնի հեռաւորութիւն մը կար եղով ու ջրերով լցուած սալերուն միջեւ։ Թեթեւաշարժ հեծելազօրքերը որոնք վերջապահներուն ոյժ կու տային, ժամ մը ինքզինքին պաշտպանեցին, վասն զի Լոբա Մէքհուին անմիջապէս օգնական զինուորներ դրկած էր անոնց՝ արամագրելի բոլոր հեծելներէն և մաս մը թնդանօթներէ։ Այդ միջոցին փոխադրամասերը իրարու կը մոռնային՝ առանց անկարգութեան։ Լոբա Մէքհուին, սակայն, 200 հեռաւոյներ ունէր եւ մղելու համար Պէյներուն յարձակումը՝ որոնք վերջապահներուն ձախ կողմին վրայ կը յարձակէին։ Թշնամին ուժգնապէս մղեց յարձակումը, և վերջապահներու հեծելները, ուզելով եւ քաշուիլ դէպ ի հեռաւորները, բոլորովին ցիրուցան եղան և իրենց փախուստին մէջ միասին տարին թեթեւաշարժ հեծելներու մեծ մասը։ Երկու թնդանօթներ որ այդ վիճակին բերմամբ անպաշտպան կը մնային, չարունակեցին ճակատամարտը, մինչեւ որ բոլոր թնդանօթները, բաց ի նէյէմեղոկէն, ապահովուեցան կամ վիրաւորուեցան։ Պոէրները ապրիլի 15-ին այդ տեղակալին որ անձնատուր ըլլայ, բայց մերժեց, և ապահովեցաւ։ Լոբա Մէքհուին, երկու հարիւր հրացանձգներով ու երկու թնդանօթներով կղզեցած մնաց։ Երեք ժամ դիմադրեց։ Զինուորական գործողութեանց այդ վերջին չրջանին մէջ հետեւակներու մնացորդը՝ այսինքն հարիւր հոգի ու բարեյոյսի քաղաքացիներէն քառասուն ձիաւորներ, որոնք սոյլերուն մօտ դիրք մը գրաւած էին, մեկ կը դիմադրէին Պոէրներուն յարձակումներուն։ բայց Լոբա Մէքհուին վիրաւորուած էր և անոր զինուորները ծանր կորուստներ տուած էին։ Ռազմամթերքները բոլորովին սպառած էին, որով առաւան ժամ 9ին պարտաւորուեցան անձնատուր ըլլալ։ Սայլերուն մօտ դիրք գրաւողները կը շարունակէին դիմադրութիւնը և այն տեղն միայն անձնատուր եղան, երբ Պոէրները սկսան կրակ ընել երկու թնդանօթներով ու խորտնկեցնով մը։ որով դիրքը անպաշտպանելի էր ալ։ Պոէրներէն շատերը խաթի համաղգաստ կը կրէին։ ոմանք ալ անգլիական սպաներու ատրճանները ցոյց տուող նշաններ դրած էին։ Նոյն իսկ մօտէն անկարելի էր զանոնք զանդանել Անգլիացիներէն։ Յոյսի կ'երեւայ թէ հետեւակները լաւ ընթացք մը ունեցան և թէ թնդանօթայինները շարունակեցին այն խուճապէն հաքը՝ որուն հետեւանքով թեթեւաշարժ հեծելներուն մեծ մասը անհետացած էր։»

Լոնտոն, 16 մարտ.— Սկզբնական կը լսուի, Լոնտոնէն եաքը, բրիտանական տէրութեան գրեթէ ամէնէն գլխաւոր քաղաքն է, ուր հաղարաւոր իրլանդացի դրծաւորներ կան։ տակէ կը հասկցուի կիրակի օր ճամ արասանութիւն պարագան, քանի որ ընդհանրապէս բոլորովին սուրբ կը պահուի եկեղեցական օրը։ Բանախօսն էր Պ. Ճոն Տիլլոն, նախկին պատ իրլանդական կուսակցութեան Ա. գլխոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ։ Պ. Տիլլոն խնդրեց զինքը ունկնդրողներէն՝ որոնք երեւ հարիւր հինգ հարիւր հոգի չափ էին, համակրական ցոյց մը ընել Տիլլոյի համար։ Ունկնդիրները անմիջապէս համաձայնեցան և քանի մը հազար հոգի վայրկեան մը վայրկեան «կեցցէ՛ Տիլլոյի» գոչեցին։

ՀՈՐՍ ՈՒՈԼՍԼԻ

Մեկնում դէպի Հարաւային Ափրիկէ.— Լոբա Ուոլսլիի յայտարարութիւնը —Ուղեւորութեան իսկական պատճառը։

Լոնտոն 16 մարտ.—Լորա Ուոլսլիի յանկարծական մեկնումը դէպի հարաւային Ափրիկէ, մեծ սէրդրութեան առարկայ կ'ըլլայ։ Բրիտանական բանակին հրամանը սպարտակը չգնեու նաեւ ալ առաջ, անսակութեան մը պահուն յայտարարեց թէ որ և է պաշտօն չունի և իր հանդիպի համար կը ճամբորդէ։ Այդ յայտարարութեան, սակայն, հաւատացողներ չեղան, և այս իրիկուն չատ մը զրոյցներ կային այդ ուղեւորութեան իսկական պատճառներուն վրայ։ Առաւաւ լրագիր մը կ'ըսէր թէ Լորա Ուոլսլի հարաւային Ափրիկէ կ'երթայ էտուարտ թագաւորին փափաքին համաձայն և թէ Ն. Վեհափառութեան կողմէ մասնաւոր պաշտօն մը ունի։ Դիպուածով երեւան եկաւ այդ լրագրին հաղորդած լուրին սղրիւրը։ Շատերը, այս իրիկուն, կը յայտարարէին թէ Լորա Ուոլսլիի այդ սղրիւրութիւնը նշանակալից է և թէ Լորաը միմիայն զբօսական պատճառ մը չէ որ կը կատարէ։ Սոյնպէս տարբերութիւն առնուած լուրերու նայելով, Լորա Ուոլսլի, ինչպէս ըսուեցաւ, էտուարտ Է.ի մեռիմ բարեկամը չէ առաջուան պէս։ Թէ թագաւորին, պատերազմական նախարարութեան կամ կառավարութեան կողմէ որ և է պաշտօն չունի, և թէ Լորա Ուոլսլի, ինչպէս ըսած է նոյն տեսակցութեան պահուն, անձնական գաղանութեամբ միայն կը կատարէ այդ ուղեւորութիւնը։ Լորա Ուոլսլի ժամանակէ մը ի վեր անդամ է «Ազնուական Բիկլ Բրիգատի» Հակերութեան, որ շրջանաւոր կը բանեցնէ Սուրբերայի և հարաւային Ափրիկէի միջեւ։ Լորաը, քանի մը շաբաթէ ի վեր, մասնագիր է ուղեւորութիւնը կատարել նոյն Հակերութեան նոր մէկ շրջանառովը։ Այդ է, կ'ըսուի, ուղեւորութեան միակ պատճառը, որ այնքան աղմուկ կը յարուցանէ։

ՊՈՒԷՐ ՊՏՏԵՐԸ

Պարտ զօրավարը —Տէվէրի շարժումները։ —Տրլարիի դեմ միացում։ —Տէվէր եւ Շթայն։

Բրէթորիա, 16 մարտ.—Լուի Պոթա, որ անցեալ սեպտեմբերին կրած էր երկու հաղար հոգի չափ զօրք հաւաքել Նաթալի սահմանագլուխին դէմ, հիմա եօթը հարիւր հոգի միայն ունի։ Պոթա չատ արամագիր չերեւար ճակատամարտ մղելու, և Վրիհէտի արեւելեան կողմը կը քաշուի՝ Պրիս Համլիքը զօրավարին զինուորներուն առջեւէն։ Տէվէր Օրանժի հիւսիսային արեւելեան կողմը հասաւ։ Կրնայ ըլլալ որ Տրլարիի միանալ ուզէ, եթէ կարելի ըլլայ։ Անգլիացիները կը մտքին անոր հետաքրքիր եղած եղերը։ Շոլք-Պուրդէր ու զէր կառավարութիւնը Տէլկոյոյի դիմին հիւսիսային կողմը կը մնան։ Նոր դէպ ի Բիդդէրսպուրգ ուղղուեցան, բայց յետոյ Պոլմրալի հիւսիսային կողմը վերադարձան։

Հէյլարոն.—Տէվէր և Շթայն, որ այս միջոցս Օրանժի եկեղեցիի գլխաւոր դիմին տիրմեան կողմը կը գտնուին, արեւելեան կողմէ հասցան Բիլեանկան զինուորներուն առաջեւէն, որոնք առանց եռեւէն ինկած են։ Պոէրները ան ինքնին ինքնին ինքնին։ Ինչպէս ասիր ունեցանք ցնելու։ Սայլերուն մօտ դիրք գրաւողները կը շարունակէին դիմադրութիւնը և այն տեղն միայն անձնատուր եղան, երբ Պոէրները սկսան կրակ ընել երկու թնդանօթներով ու խորտնկեցնով մը։ որով դիրքը անպաշտպանելի էր ալ։ Պոէրներէն շատերը խաթի համաղգաստ կը կրէին։ ոմանք ալ անգլիական սպաներու ատրճանները ցոյց տուող նշաններ դրած էին։ Նոյն իսկ մօտէն անկարելի էր զանոնք զանդանել Անգլիացիներէն։ Յոյսի կ'երեւայ թէ հետեւակները լաւ ընթացք մը ունեցան և թէ թնդանօթայինները պահպանեցին գունդին փառաւոր ուսանդութիւնները։ Բարեյոյսի քաղաքացի քառասուն ձիաւորներէն զատ, քանի մը կամաւորներ ընդդիմութիւնը չարունակեցին այն խուճապէն հաքը՝ որուն հետեւանքով թեթեւաշարժ հեծելներուն մեծ մասը անհետացած էր։

Լոնտոն, 16 մարտ.— Սկզբնական կը լսուի, Լոնտոնէն եաքը բրիտանական տէրութեան գրեթէ ամէնէն գլխաւոր քաղաքն է, ուր հաղարաւոր իրլանդացի դրծաւորներ կան։ տակէ կը հասկցուի կիրակի օր ճամ արասանութիւն պարագան, քանի որ ընդհանրապէս բոլորովին սուրբ կը պահուի եկեղեցական օրը։ Բանախօսն էր Պ. Ճոն Տիլլոն, նախկին պատ իրլանդական կուսակցութեան Ա. գլխոյ Երեսփ. Ժողովին մէջ։ Պ. Տիլլոն խնդրեց զինքը ունկնդրողներէն՝ որոնք երեւ հարիւր հինգ հարիւր հոգի չափ էին, համակրական ցոյց մը ընել Տիլլոյի համար։ Ունկնդիրները անմիջապէս համաձայնեցան և քանի մը հազար հոգի վայրկեան մը վայրկեան «կեցցէ՛ Տիլլոյի» գոչեցին։

ՌՈՒՍԵՐԸ ԾԱՑՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ

Դաշտային թնդանօթներու մարգեմները։— Մասնաւոր ջնջոտի մը պատասխանութիւնը։ —Ձարօնի հետ պատերազմ։—Զրոյցին ծագումը։

Բիդդերսպուրգ, 16 մարտ.—Փոխուեաց 11էն ի վեր Ամարի ու Բուլանկ-Թունելի զինուորական չրջանակներու դաշտային թնդանօթաձգութիւնը ինը սպանեցը և եօթանասունեւկու զինուորներ մարդաներ ու նշանաւորութեան փորձեր կը կատարեն Բիդդերսպուրգի մօտ՝ 1900ի դարձեմբ չինուած արդեւանոցում թնդանօթով։ Այդ ինքնաշարժ թնդանօթով։ Այդ ինքնաշարժ թնդանօթ մը ոչ մի ինչ ինչ ինչ ինչ։ Ինչպէս ասիր ունեցանք ցնելու։ Սակայն, հաւատացողներ չեղան, և այս իրիկուն չատ մը զրոյցներ կային այդ ուղեւորութեան խնդրոյ պատճառներուն վրայ։ Առաւաւ լրագիր մը կ'ըսէր թէ Լորա Ուոլսլի հարաւային Ափրիկէ կ'երթայ էտուարտ թագաւորին փափաքին համաձայն և թէ Ն. Վեհափառութեան կողմէ մասնաւոր պաշտօն մը ունի։ Դիպուածով երեւան եկաւ այդ լրագրին հաղորդած լուրին սղրիւրը։ Շատերը, այս իրիկուն, կը յայտարարէին թէ Լորա Ուոլսլիի այդ սղրիւրութիւնը նշանակալից է և թէ Լորաը միմիայն զբօսական պատճառ մը չէ որ կը կատարէ։ Սոյնպէս տարբերութիւն առնուած լուրերու նայելով, Լորա Ուոլսլի, ինչպէս ըսուեցաւ, էտուարտ Է.ի մեռիմ բարեկամը չէ առաջուան պէս։ Թէ թագաւորին, պատերազմական նախարարութեան կամ կառավարութեան կողմէ որ և է պաշտօն չունի, և թէ Լորա Ուոլսլի, ինչպէս ըսած է նոյն տեսակցութեան պահուն, անձնական գաղանութեամբ միայն կը կատարէ այդ ուղեւորութիւնը։ Լորա Ուոլսլի ժամանակէ մը ի վեր անդամ է «Ազնուական Բիկլ Բրիգատի» Հակերութեան, որ շրջանաւոր կը բանեցնէ Սուրբերայի և հարաւային Ափրիկէի միջեւ։ Լորաը, քանի մը շաբաթէ ի վեր, մասնագիր է ուղեւորութիւնը կատարել նոյն Հակերութեան նոր մէկ շրջանառովը։ Այդ է, կ'ըսուի, ուղեւորութեան միակ պատճառը, որ այնքան աղմուկ կը յարուցանէ։

ՊՈՒԷՐ ՊՏՏԵՐԸ

Պարտ զօրավարը —Տէվէրի շարժումները։ —Տրլարիի դեմ միացում։ —Տէվէր եւ Շթայն։

Բրէթորիա, 16 մարտ.—Լուի Պոթա, որ անցեալ սեպտեմբերին կրած էր երկու հաղար հոգի չափ զօրք հաւաքել Նաթալի սահմանագլուխին դէմ, հիմա եօթը հարիւր հոգի միայն ունի։ Պոթա չատ արամագիր չերեւար ճակատամարտ մղելու, և Վրիհէտի արեւելեան կողմը կը քաշուի՝ Պրիս Համլիքը զօրավարին զինուորներուն առջեւէն։ Տէվէր Օրանժի հիւսիսային արեւելեան կողմը հասաւ։ Կրնայ ըլլալ որ Տրլարիի միանալ ուզէ, եթէ կարելի ըլլայ։ Անգլիացիները կը մտքին անոր հետաքրքիր եղած եղերը։ Շոլք-Պուրդէր ու զէր կառավարութիւնը Տէլկոյոյի դիմին հիւսիսային կողմը կը մնան։ Նոր դէպ ի Բիդդէրսպուրգ ուղղուեցան, բայց յետոյ Պոլմրալի հիւսիսային կողմը վերադարձան։

Հէյլարոն.—Տէվէր և Շթայն, որ այս միջոցս Օրանժի եկեղեցիի գլխաւոր դիմին տիրմեան կողմը կը գտնուին, արեւելեան կողմէ հասցան Բիլեանկան զինուորներուն առջեւէն, որոնք առանց եռեւէն ինկած են։ Պոէրները ան ինքնին ինքնին ինքնին։ Ինչպէս ասիր ունեցանք ցնելու։ Սայլերուն մօտ դիրք գրաւողները կը շարունակէին դիմադրութիւնը և այն տեղն միայն անձնատուր եղան, երբ Պոէրները սկսան կրակ ընել երկու թնդանօթներով ու խորտնկեցնով մը։ որով դիրքը անպաշտպանելի էր ալ։ Պոէրներէն շատերը խաթի համաղգաստ կը կրէին։ ոմանք ալ անգլիական սպաներու ատրճանները ցոյց տուող նշաններ դրած էին։ Նոյն իսկ մօտէն անկարելի էր զանոնք զանդանել Անգլիացիներէն։ Յոյսի կ'երեւայ թէ հետեւակները լաւ ընթացք մը ունեցան և թէ թնդանօթայինները պահպանեցին գունդին փառաւոր ուսանդութիւնները։ Բարեյոյսի քաղաքացի քառասուն ձիաւորներէն զատ, քանի մը կամաւորներ ընդդիմութիւնը չարունակեցին այն խուճապէն հաքը՝ որուն հետեւանքով թեթեւաշարժ հեծելներուն մեծ մասը անհետացած էր։

ՄԻՋԱՄՏՈՒԹԻՒՆ

Պ. Ռիխթովրնի ճառը.—Պ. Բրիւկէրի ու պոէր զօրավարներուն կարծիքը.—Շրջուն հիւանդացողներ։

Քէօլն, 15 մարտ.—Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարար Պ. Ռիխթովրնի կողմէ Խորհրդարանին մէջ խօսուած ճառին տարբերութիւնը ըսուած էր թէ կարելի է բան մը ընել Պոէրներուն համար, կ'ըսուի թէ ո՛չ Պ. Բրիւկէր և ոչ պոէր զօրավարները փափաքող եղմիլմտութեան մը, ինչ եղանակով որ ալ ըլլայ։ Կը յայտարարեն թէ ռէյութիւնները եթէ արամագիր են բան մը ընելու, կրնան հետեւիլ Մ. Նահանգաց մէջ պոէր պատուիրակներուն հետեւած չուրին՝ այսինքն հարաւային Ափրիկէի մէջ շարժուն հիւանդանոցներու ընդունելութիւնը ձեռք բերել։ Պ. Բրիւկէրի չուրջը գտնուողները կ'ըսեն թէ գլխաւոր Պոէրները շատ դէր աչքով մը պիտի նային միջամտութեան որ և է փորձի, ուրիշ բան է եթէ բացարձակ հիմ ունենայ պոէրական անկախութեան ճանաչումը Անգլիոյ կողմէ։ Բրիտանական կառավարութիւնը քանի որ դեռ վերջերս ծանոյց թէ այդ տեսակ բան մը պիտի չհաւանի, ուրեմն ուրիշ բան չկայ ընելիք, եթէ ոչ ուժգնապէս տաքի տարի պատերազմ՝ այն հասատ յոյսով թէ Անգլիա, ուշ կամ կանուխ, պիտի սարքուի տեղի տալ։ Պ. Բրիւկէր ինքն իսկ ըսեր է թէ առանց անկախութեան հաշտութիւն չկայ, նոյն իսկ եթէ հարկ ըլլայ տարիներով պատերազմիլ։

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Թանկ—Թոսի աղերը.—Ռուսերուն կողմէ գրաւում.— Շանկայի ճաւային խորհուրդը.—Բէրինի մէջ յարձակում։

Լոնտոն, 17 մարտ.—Թայմզ այս առաւ կը հրատարակէ Բէյթի իր թղթակցին՝ առգէ. Մորիսոնի հեռաձայնագրը.—«Անցեալ օգոստոսին, Բրոքթոնը սարքագրուելէ առաջ, ռուս իշխանութիւնները, ծովեզերքին դէմ, Թանկ—Բաւի մօտ, գրաւեցին մեծաքանակ աղեր, որոնք մասնաւորներու կը վերաբերէին և 6,250,000 ֆր. կ'արժէին։ Անցեալ յունուարին, երբ Ռուսերը ուզեցին ծախել այդ աղերը, Եուան Շի Քայ ծանոյց թէ այն Զինաստանինը, որոնք այդ աղերը գտեն, խիստ պատիժներու պիտի ենթարկուին։ հետեւաբար վճռաւորը կարելի չեղաւ կատարել։ Բէյթի ռուս դեսպան Պ. Լէսար վերջերս Զինի իշխանին մօտ գնաց և յայտարարեց թէ Ռուսիա, իրբև հաւասարք մը իր բարեսիրութեան, եւ պիտի տայ այդ աղերը, առանց փոխարինութեան։ Պ. Լէսար պատասխանեց, սակայն, որ Զինի իշխանը, տարբերեն, հանի նամակ մը ուղղել իրեն, որով յանձն առնէ թէ Զին որ և է տարբերակի ծառայութիւնը տիպի չընդունի ո՛չ Զինաստանի նաւարտներն և ոչ ալ նաւատորմին ծառայութեանը մէջ։ Զինի իշխանը, առանց Եուան Շի Քայի կարծիքը առնելու, ընդունեց այդ առաջարկութիւնը և հետեւեալ չարթուն նոյն խոստումը գրաւորապէս տուաւ ռուս դեսպանին։ Անկարելի է որ Եուան-Շի-Քայ այդ խոստումով խնդիրները յանձնառու նկատէ, ինչ որ արդէն Զինի ալ իրաւունք չունէր ընելու։ Զինի իշխանը համամիտ երեւցաւ ռուսաւչինական պանդային հետ գոյութիւնի համաձայնութեան, որով առանձնաշնորհումներ պիտի տրուին Մանչուրիոյ մէջ։ Իշխանը պատրաստ էր չինական նոր տարին առաջ ստորագրել այդ համաձայնութիւնը, բայց Եուան Շի Քայի ողջոյն ընդդիմութեանը շնորհիւ այդ ծրագիրը մէկ կողմ թողուեցաւ։

Շանկայ.—Շանկայի գեղեցկին վարչական Խորհուրդը հիմա ամբողջացած է, բաց ի չինական ներկայացուցչէն։ Մ. Նահանգները, Ճապոն և Ֆրանսա երկու ներկայացուցիչ ունին։ իսկ Զին, Տանիմարքա, Գերմանիա ու Գերմանիա՝ մէյ մէկ։ Անգլիա հինգ ներկայացուցիչ ունի։ Առեւտրական դաշնագրութեանց բանակցութիւնները առաջ չեն տարուիր։ Ամիսէ մը ի վեր այդ մասին դադարում մը չէ կատարուած։

Բէրին.— Մէկ քանի Զինացիներ, փղոցին մէջ, քար նետեցին Իտալիոյ դեսպանատան քարտուղար Ռոմանի Ավոնոնոն Պատանին կնոջը վրայ։ Ինամակալուհին հրամանագիր մը հանեց, որով խստութեամբ կը պարտադրէ այդ տեսակ արարքները։

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Կրիմ զնդապետին մատնութեանց գործը.— Զրջած զրոյցներ.— Ձերբակալութիւններ. —Վարշաւայի սպայակոյտի պետը.—Ո՞վ երեւան հանեց գողտնիքը.—Կնոջ մատ կայ գործին մէջ։

Վիեննա 16 մարտ. — Վարշաւայէն Լէմպերկի և Բրաքովայի լեհական լրագիրներուն հասած նամակներուն նայելով՝ Կրիմ զնդապետին գործը տակաւին հանգիստ մը չունի։ Զազ լրագիրը կ'ըսէ թէ գնդապետ Կրիմ, որ Ռուսիոյ պալիկեան գաղտնի գերմանացի մը է, կրօնքով ռուսադաւան, կատարելագործուած խոստովաներ է իր գործածած յանցանքը։ Կը կարծուի թէ, այս խոստովանութեան հետեւանքով, բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կատարուած են։ գրեթէ վարչական հոգի, որոնց մէջ կը գտնուի գնդապետի մը տիրոջի՝ Պիսմէրթէր, գնդապետութեան ուսուցչուհի, որ քանի մը ժամ վար դրուելէ յետոյ ազատուեր է։ Անձնապահ զորդունդի սպայ մը ալ ձերբակալուեր է։ Սլովօ Բոլսիքի լրագիրը կ'ըսէ թէ վարշաւայի սպայակոյտի պետ զորավար Բուլիքէսքի, որ հիմա հարսանեկան ուղեւորութիւն կը կատարէ ու Նիսը մէջ կը գտնուի իր կնոջ հետ, ընդհանուր վարշաւա կը սպասուի։ Զորավարին վրայ ալ կասկած կայ, և իր բնակարանին մէջ խուզարկութիւն կատարուեր է Զարին հրամանով, որ անհրաժեշտ է այսպիսի պարագաներու մէջ։ Զորավարը առաւօտեան մէջեղ չէ եկած, հակառակ իրեն ուղղուած հեռագրին, ինչ որ զարմանք կը պատճառէ։ Զորավար Բուլիքէսքի և Կրիմ գնդապետը մտերիմ բարեկամներ էին։ Պայմանները մեծաքանակ էին

ՖԸՆՏԸԳԻԼԻԻ ՄԷՋ. Երէկ, պարսկի Բիլա կաքաքի մը տակ Մեալով գլուխէն ու ձեռքերէն վիրաւորուելու։ Կառապանը՝ Մէկմէկ ձեռբակալուեցաւ։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ.— Մեր ընթերցողներէն անոնք որ կը փափաքին զանազան ապրանքներ դնել նպաստաւոր գիներով, Թո՛ղ այցելեն Շրմիզբրի Իւնիվերսալ (Բերա, Մեծ փողոց, Թիւ 399) վաճառատունը, որ ստեղծով գոհացում տալ իր բազմաթիւ յաճախորդներուն, որոշած է յառաջիկայ երկուշաբթի մարտ 11/24էն սկսեալ բացառիկ վաճառում մը ընել իր ապրանքի բոլոր մթերքին համար։ Ծանուցմանցու բաժինին մէջ կարդալ այս բացառիկ վաճառման մանրամասնութիւնները։ 1—12

ԱԿՌԱՆԵՐՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ. — Ակռաներու չգոյութիւնը կը ՀԱՍԱ տարտանութեան և դիմքը կը ամեցնէ։ Առանց լաւ ակառներու, բնաւ կատարեալ ծամողութիւն չկայ, առանց կատարեալ ծամողութեան բնաւ կատարեալ մարսողութիւն չկայ, առանց մարսողութեան չի կայ սննդաւորութիւն, առանց սննդաւորութեան չի կայ առողջութիւն, և առանց առողջութեան ի՞նչ է կեանքը։— Ուրեմն խորհուրդ կու տանք առանձնապէս ուշադրութիւն դնել Տքթ. Գաբրիէլ, միակ առանձնաբոյժը որ երկու անդամէն կրնայ տեղը դնել երեքուն և անարմատ ակառները արհեստական ամենաղեցիկ ու ամենահաստատուն ակառները պատրաստել առանց քիմքի, կեռերու, զսպանակներու, հայլն, որոնք լաւ արդարութեան հետ կատարեալ ծամողութիւն կ'ապահովեն։

Ամենէն փոքրուկ, ամենէն ղէպին անձերը կրնան կատարեալ ապահովութեամբ դիմել Տքթ. Գաբրիէլ լիովին գոհ մնալու համար։ Արդէն իրեն դիմողը կատարելապէս գոհ մնալէն ետքը միայն սակը պիտի վճարէ։

Ամէն օր կը դարմանէ ժամը 9էն (Ը. Ե.) մինչեւ իրիկուն 5, Բերա, Ֆրանսական դեսպանատան դէմը, 374 թիւ տունը։

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Աքսելեան երկաթուղիի պարտաքիզերուն 193/դ վիճակահանութիւնը հրապարակու պիտի կատարուի յառաջիկայ մարտ 19)ապրիլ 1ին Հանր. Պարտքի վարչութեան կեդրոնատեղին մէջ, մասնակցութեամբ Օսմ. Կայս. Պանքային։

Կ. Պոլիս 5)18 մարտ 1902 2—6

ՔՐԻՏԻ ԼԻՈՆԷԻ ԲԵՐԱՑԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԸ

Քրիստի Լիոնէի ատօնէութիւնը կը ծանուցանէ թէ մարտ 4)17ի երկուշաբթի օրը տեղի ունենալու նոյն դրամատան Բերայի նոր մասնաճիւղին բացումը Մեծ Փողոց Թիւ 333 շէնքին մէջ։ 6—10

ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ
ՏՈՒՐՔԵԼՐՈՒ ԳԱՆՁՄԱՆ

Բ. Մաս

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ պարտականութիւններ

Յօդուած ԺԷ.—Հաւաքիչները Ա. յօդուածին մէջ նշանակուած տուրքերէն զատ ուրիշ բանի համար դրամ չեն կրնար գանձել։

Յօդ. ԺԸ.—Քննիչները երբ հաւաքիչներու տումարները քննեն, քննութեան թուականին հետ միկտեղ իրենց տարեգրութիւնն ալ պիտի գնեն։ Քննիչ մը իրմէ առաջ մէկ ուրիշին քննած տարիներն վերաբերեալ գործառնութիւնները կրնայ նորէն քննել, եթէ որ և է պատճառով պէտք մը զգացուի։

Յօդ. ԺԹ.—Քննիչներ պարտաւոր են իւրաքանչիւր գիւղ այցելած տարիներն թէղեթիրները, գանձման տումարները և ուրիշ թուղթեր մանրամասն կերպով քննել։ Նաեւ երբ հարկ տեսնեն, հաւաքիչները հարցաքննութեան ենթարկել, եթէ որոշեալ դրամ իւրացուցած և կամ վճարողներէն կրկին կամ աւելորդ տուրք գանձած են, անմիջապէս պաշտօնական ընել և առանց ժամանակ կորսնցնելու խնդիրը տեղեկագրել նոյն գաւառակի ելմտական ամէնէն մեծ պաշտօնեային։

Յօդ. Ի.—Քաղաքները ու գիւղաքաղաքները գանուող հեռաւոր հաւաքիչները ամէն շաբթու և գիւղերը գտնուող հեռաւոր հաւաքիչները տասնհինգ օրը մէկ անգամ պարտաւոր են իրենց կատարած գանձումները, թուահամարի կարգով գրկել ու յանձնել գաւառակի կառավարական սնտուկին, նշանակելով վճարողներուն անունը և ո՛ր տարուան պարտքերը։ Եթէ այդ գանձումները հաւաքիչներուն երաշխաւորութեամբ՝ տարեկան 2½ դամբարներուն մասը անցնին, պարտաւոր են առանց մէկ շաբաթին կամ տասնհինգ օրուան սպասելու, գանձուած դրամները անմիջապէս յանձնել կառավարական սնտուկներուն։

Յօդ. ԻԱ.— Հաւաքիչները պարտաւոր են, կառավարական սնտուկներուն յանձնուած դրամին փոխարէն, ընկալագիր մը ստանալ և այդպէս ազացուցանել դրամներուն յանձնուած ըլլալը։

Յօդ. ԻԲ.—Տուրք վճարողները եթէ, իրենց ձեռքը գտնուած թէղեթիրներուն համաձայն, ուզեն տուրքերնին ուղղակի մասամբ կամ ամբողջովին յանձնել կառավարական արկղերուն, ընկալագիր մը պիտի ստանան ասոնցմէ բայց այդ ընկալագիրը պիտի փոխանակուի հաւաքիչ ներու ընկալագրին հետ։

Յօդ. ԻԳ.—Գանձման չբլանակին ըն թարիկ տարուան տուրքերը նոյն տարուան մինչեւ փետրուարին վերջը ամբողջովին պիտի գանձուին և բոլոր գործողութիւնները պիտի կատարուին։ ուստի հաւաքիչները պարտաւոր են յուսկ մը պարտաստել ու յանձնել գաւառակին առաջին հաւաքչին, նշանակելով թէ մարտի սկիզբը գանձուելիք տուրքերուն յեռանիշներուն ու տարեւոր չգանձուածներուն գումարներէն ո՛րչափին համար բանտարկութեան պատիժ սահմանուած է, ո՛րքանին գանձումը տուրք վճարողին աւելի թոյլատու մէկ վիճակին յետաձգուած և որչափին համար տեղւոյն ստացուածքներու գանձմանը ձեռնարկուած է։ Գանձմանց վարչութիւնն ալ բոլոր հաւաքիչներուն կողմէ որուած յուսակները հաւաքելով միւս տարուան մարտի սկիզբը ամբողջ գաւառակին համար յուսակ մը կը պատրաստէ և հաւաքիչներու յուսակին հետ կը յանձնէ գաւառակին գանձմանց յանձնաժողովին։ Առանց քննութեամբը եթէ հաստատուի թէ հաւաքիչները, գանձմանց վարչութիւնները և հաշուակալութեան ու ելմտական դիւանները որ և է անկանոնութիւն կամ անհոգութիւն գործած են, այս կանոնագրին տրամադրութեանց համաձայն պատասխանատուներու մասին պէտք եղածը կը գործադրուի։ Նաեւ յուսակներուն առակ խնդիրը բացատրելով մինչեւ ապրիլի սկիզբը կը զրկուի գաւառին կեդրոնը։ Գաւառին գանձմանց յանձնաժողովն ալ գաւառակներու յուսակներուն նկատմամբ միևնոյն գործողութիւնը կատարելով յունիսի սկիզբը կը զրկէ նահանգին կեդրոնը։ Նահանգներն ալ իրենց կողմէ հարկ եղած քննութիւնները միւնետեղեալներ ուսարելով կը_սեղեկագրեն ելմտական նախարարութեան։

Յօդ. ԻԴ.—Այս կանոնագրին տրամադրութեանց համաձայն եւր շարժուն ու անշարժ կալուածներու վաճառմանը համար՝ գանձման յանձնաժողովները և տուրքէ եղած պարտքերու համար պարտականները բանտարկելու մասին ալ իրաւունքի ժամանակը որոշում մը առն, քաղաքային պաշտօնեաները պիտի գործադրեն այդ որոշումը։

Գ. Մաս

Հաւասմանց եղանակը

Յօդ. ԻԵ.—Բոլոր տուրք վճարողներուն թէղեթէր մը պիտի տրուի, նշանակելով գիւղի մը կամ թաղի մը մէջ տնոց ունեցած չէնքերու ու հողերու մանրամասնութիւնը, տարեկան տուրքը, թէմէթիւթի տուրքը, ոչ-իսլամներու զինուորական տուրքը և զինուորական ազատագրմանց ու Մարթիի բաժինները, ինչպէս նաեւ այդ տուրքերէն տարեմեայ մնացած մասին քանակութիւնը։ Այդ թէղեթիները, տարեւոր պէտք, վարձի մը փոխարէն պիտի գրուի։

Յօդ. ԻԶ.— Վերոյիշեալ թէղեթիները նոր տարին սկսելէն մէկ ամիս առաջ տրամադրեալ պիտի պատրաստուին և ամէնէն ուշ մինչեւ մարտի վերջը հաւաքիչներուն կողմէ ուղղակի պիտի յանձնուին տուրք վճարողներուն։ Յանձնելու պահուն թէղեթէրին պարունակութիւնը բերանացի պիտի բացատրուի տուրք վճարողներուն։ Եթէ թէղեթէրի մը մէջ ուրիշի տեսնէն փոխանցուած կալուածներ և ուրիշ տեսակ սխալներ գտնուին, պիտի չերաշխուին, այլ հաւաքիչները զանոնք տուրքի ճիւղերուն պիտի յանձնեն՝ սրբագրուելու համար։

Յօդ. ԻԷ.— Հաւաքիչները այն տեղերը միայն արտօնուած են հաւաքման ձեւնարկելու, երբ գանձման չբլանակին մէջ գտնուած գիւղերու, գիւղաքաղաքներու ու թաղերու տուրք վճարող ժողովրդեան տեղերը և տնոց տուրքի հաշուեկշիռները կանոնաւոր կերպով գրուած եղեալ պարտքերու հաշուեկշիռները։ Ամէն տարի մարտէն առաջ երկու օրինակ պատրաստել այդ ցուցակը, ԻԸ. յօդուածին մէջ նը շանակուած թէղեթիրներուն համաձայն, և յետոյ յանձնել հաւաքիչներուն՝ ստորագրութիւն առնելով անոնցմէ։ Հաւաքիչները մէկմէկ տումար պիտի պատրաստեն՝ նշանակելով այդ ցուցակներուն պարունակած տեղերը և տուրքերը։ Հաւաքիչները երբ տուրք մը գանձեն, նախ պիտի տրամադրեն գանձմանց բունաւոր տումարին մէջ՝ պէտք եղած մանրամասնութեամբ՝ տարեկան իւրաքանչիւր տուրքը ըստ ըստ, տարին, թուականը և այլն, յետոյ տումարին կցուած ընկալագիրը նոյն մանրամասնութեամբ գրելով, պիտի յանձնեն տուրք վճարողներուն։ Հաւաքիչները այդ գործողութիւնները օրը օրին պիտի տրամադրեն մեծ տումարին մէջ։

Յօդ. ԻԸ.—Լ. յօդուածին մէջ նշանակուած ցուցակներու պատրաստութեանը համար հաւաքիչները ու քննիչները պիտի աշխատին ելմտական ու տուրքի քարտուղարներուն հետ։ Նաեւ պարտաւոր են այդ ցուցակները ժամանակին հասցնել։

(Շարունակելի)

ՊՈՂՈՏ ՄՈՌԻՒ ԶԿԱՆ ՕՇԱՌԱ

Կ. Պոլիս, 18 սեպտ. 1888

Պարոնայք Սգող եւ Գօնուն,

Յօրմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Սգողն օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունեցայ մանկանց խուլային եւ անարիւնութեան դիւանդութեանց դէմ մը դէպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հանոյ եւ յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախամեծ ը համարուելու Մօտիս ձկան իւղէն եւ կը յանձնարարեմ դայն։

ՏՐ. Ա. ԱՆՏՐԷԱՍԷՕ

Նախկին բժիշկ Օսմանեան բանակին

Ազգային Լուրեր

Ս. Պատրիարքը, իր հետը ունենալով Ա. գործակատար Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեանը, երէկ, Գուրբան Պայրամի առթիւ, Կայս. Պալատ գնաց, ի գիմաց Ազգին երախտագիտութիւններ ու շնորհաւորութիւններ մատուցանելու համար յաս կայս. Գահոյից։ Ս. Պատրիարքը ընդունուեցաւ Ա. սենեկապետ Վսեմ. Հաճի Ալի պէյի կողմէ և բարեմաղթական ուղերձ մը յանձնեց։ Հպատակ հաստատութեանց հոգեւոր պետերուն մէջ ամենէն երէցը՝ Ցուեաց Տ. Եռաքիմ Ս. Պատրիարքը, երախտագիտական և շնորհաւորական արտայայտութիւններ ըստ, ջերմագին բարեմաղթութիւններ ընելով Վեհ. Սուլթանին արեւշատութեանը համար։ Ցեսայ Վսեմ. Հաճի Ալի պէյ ներկայ հոգեւոր պետերուն հաղորդեց Վեհ. Սուլթանին կայս. բարեւները։

Ս. Պատրիարքը յետոյ այցելութիւն տուաւ Կայս. Պալատան Ա. քարտուղար Վսեմ. Թահսին պէյին ազգային պաշտօնատարներու։ Ապա, Ն. Սրբազնութիւնը այցելութիւն տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին, դատական, ներքին և արտաքին գործոց նախարարներուն և ուրիշ բարձրաստիճան պաշտօնատարներու։ Այսօր ալ շնորհաւորական այցելութիւն կուտայ Շէյխ իսլամ էֆ.-ին և Պոլսոյ կողմը բնակող պաշտօնատարներու։

—Պայրամի առթիւ, երէկ, Կայս. Պալատ շնորհաւորական այցելութեան գացին Տ. Մեսրոպ և Տ. Բարթուղիմէոս արքեպիսկոպոսները, և Տ. Հմայեակ ու Տ. Գէորգ եպիսկոպոսները։ Երէցեան Սրբազան նաեւ այցելութիւն տուաւ նախարարներուն և պաշտօնատարներու։

—Պոլսոյի եկեղեցին։ ուր կը գտնուի այժմ Գրիգորեանց մարիկի Զարիափոխի պատկերը, ուխտաւորի մը եղած է։ Պոլսոյի Դպրաց Դասը, միշտ չէն պահելու համար այս ուխտաւորութիւնը, դպիրներուն կանոնաւոր երգեցողութեան մեծ մղում կուտայ։ Բերայի Ս. Եսայեանց եկեղեցին երգիչ Ռուբէն էֆ. Ճնվանեան, Պոլսոյի Դպրաց Դասին խնդրանքով, յանձն առած է նոյն թաղի դպրոցին մէջ ձայնագրութիւն ուսուցանել և Մեծ Պահքի Աւետաւորի չարականներուն՝ նոյն եկեղեցիի Դպրաց Դասին առաջնորդել։ Պոլսոյի դպրապետը իր ծերութեան պատճառով հրաժարեցուցած է դպրապետութենէ և հանգստեան թոշակ մը կ'ընդունի Դպրաց Դասէն։

—Կը լսուի թէ Հայ Հասարակաց մէջ ծանօթ Ուսուցիչ—Դատարան, Գրիգորին էֆ. Ոսկանեանի ուսուցչական գործունէութեան քսանհինգամեայ յոբելեանը ասնելու պատրաստութիւններ կը տեսնուին։ Յոբելեանը քսանհինգ և աւելի տարիներ է ի վեր Վենանկի Մխիթարեաններուն Բերայի վարժարանին մէջ գաստիարակած է արդիւնաւոր կերպով և հասցուցած բազմաթիւ աշակերտներ որոնք այսօր հրապարակի վրայ պատուաւոր դիրքեր բռնած են։ Հայ Հասարակաց Տ. Էմմանուէլեան Ս. Պատրիարքը նկատի առնելով այս նպատակու իրեն եղած դիմումները, Յոբելեարին նախկին Սահակեան կղզմնուած կորգդեր մասնախումբ մը կազմած է, որուն եղանակն է Յոբելեարին նուէր մը մատուցանել և Յոբելեանը ասնել։ Մասնախումբը կը բաղկանայ իր անձէն, նախագահութեամբ Պատ. Փոխանորդ Տ. Արփիարեան արքեպիսկոպոսի։

—Ս. Էջմիածնի ազգանի տեսուչ Տ. Եղնիկ վարդապետ Թիֆլիս գացեր է. Մայր Աթոռի ազգանական գանի մը գործերու համար։

—Ալեքսանդրիոյ Տ. Խաչատուր քահանան, որ 1901 հոկտեմբեր ամսին քահանայագործելէ արդիւնաւոր էր Ս. Հայրապետի հրամանով Թէլլուսուլթիւն սատրաս քահանայագործելու Սեւ Ծովի հանդէպ Սոչի անունի մէջ։

Ս. Հայրապետը հրամայեց Շամախիի մէջ գտնուող կոնսիստորիան ժամանակաւորապէս Պաքու տեղափոխել. և այս մասին հարկ եղածը հաղորդեց ձեռնհաս իշխանութեան։

—Շամախիի Հայոց Եկեղեցիին մէջ ժամերգութիւն չի կատարուիր ալ երես։ Նահանգական ճարտարապետի և կառավարական անձերու պատրաստած տեղեկագիրներէն կը յայտնուի որ ո՛չ միայն կարելի չէ ժամասացութիւնը շարունակել։ այլ և նոյն իսկ նորվերել եկեղեցին ետեղեցին ուրիշ տեղ պիտի չենուի, որովհետեւ հիմնական գտնուած տեղին վրայ հողը պատուած է։

—Մոսկուայի մէջ, կիներէ բաղկացած մարմին մը ձեռնարկած է հանգանակութիւն կատարել ի նպաստ Շամախիի արկածեալներուն։

—Պոնտրմա-Պալեքէսիրի Տեղապահ Տ. Թարեան վարդապետ Կրօնական ժողովի վերջին նիստին ներկայանալով, գրաւոր և բերանացի բացատրութիւններ տուաւ վիճակային կարգի գործերու մասին։ Կրօնական ժողովը հարկ դատեց Խառն ժողովի նկատողութեան յանձնել զանոնք։ Միւս կողմէ, Պանտրմա Պալեքէսիրի թեմին համակներ կը հասնին, որով յաւ կը յայտնեն Թարեան վարդապետի հեռացման համար և անոր վերադարձը կը խնդրեն։

—Երուսաղէմի մեր Թղթակիցը՝ Վէոյր հեռագրեալ կը գրէ մեզ փետր. 20 թուով.— «Անցեալ հինգշաբթի օր, փետր. 14, մեծ հանդէսով կատարուեցաւ Ս. Յակոբեանց Տաճարին մէջ Տէտանդրդաւորի Տօնը։ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը, անձնուեռ օրին տարկութենէն՝ քիչ մը տկար զգալով ինքզինքը, չէր կրցած եկեղեցի երթալ՝ ո՛չ նախընթաց իրիկունը և ոչ առաւօտ. ուստի Տ. Սահակ Սրբազան նախագահեց հանդէսին և մատոյց Ս. Պատարագը՝ գեղեցիկ ու ժողովրդական քարոզ մը խօսելով։ Ն. Գերազանցութեան Պատարագն ու քարոզը, լաւ տպաւորութիւն մը թողուցին ներկայ գտնուող ամէնուն վրայ՝ որոնք գրեթէ մէկ տարի իվեր զրկուած էին Ն. Սրբազնութեան ներկայութենէն։ Սրտաբուխ էին եկեղեցական երգեցողութիւնները՝ մանաւանդ՝ երեքշաբթի իրիկուն՝ Նախատօնակն ու Անդաստանէն առաջ՝ Քրիսոս փառաց հոգեպարար երգը՝ զոր գեղեցիկ քաղաքացի մանուկները, առաջնորդութեամբ Խրենց դպրապետին։ Եր.ուսաղէմի եկեղեցական երգեցողութիւնները թէպէտ քիչ մը երկար ալ բլան, սակայն լսողին վրայ հոգեշունչ ազդեցութիւն մը կը թողուն։ Ուխտաւորը՝ առաւօտեան մինչեւ իրիկուն, չուզեր բաժնուիլ եկեղեցիէն, վասն զի առ այն աւեթ մղուած է հեռու աշխարհներէ, իսկ եկեղեցականը՝ ուխտաւորի փափաքներուն յարգուրդ ընծայելով անյոգ երգեցողութեամբ, իր պաշտօնի ի քնատիպ բնութիւնը կատարած կ'ըլլայ, վասն զի, Կ. Պոլսոյ կամ ուրիշ մեծ քաղաքներու եկեղեցականներուն պէս, չունի իր սիրտին մէջ տարտաղը թէ՝ արդեօք ներկայ ժողովուրդը կը ճանաչո՞ յ երկարաձիգ արարողութիւններէ՝ թարգմանութիւն, պարահանդէսներու և ուրիշ այլեւայլ երեկոյթներու պարտաւորմանէ հեռը...։ Եւ արդարեւ հանդէսը Երուսաղէմի եկեղեցականն նախատեսք մը կը համարուի ըսել—Վարդապետ, իրաւ, չո՞ւ լաւ կ'ըլար՝ եթէ քիչ մը կարճ կացէիր—Ո՛չ, ոչ, ասանկ խօսք կարելի չէ՛ ըսել. ո՛չ վարդապետը կ'ընդունի, ո՛չ ալ ուխտաւորի մը բերանն առանկ խօսք մը կրնայ թռիլ։ Երուսաղէմի ամէն արարողութիւններն ուրեմն, հարկ է որ կատարեալ իրաւունքով ունենան 7—8 ժամուան տեւողութիւն մը անընդհատ ու անվհատ։»

Հեռագիրներ Այսօրուան

(Աժանս օր Քոնսթանթինոբլը)

ՊԼԻԿՐԱՏ, 20 մարտ.— Կ'ըսուի թէ Սերբիոյ թագաւորը երբ Վուչիչ գաղիբէին հրաժարականը ընդունի, Կ. Պոլսոյ սերպ դեսպան Սավա Կրուիչ զրաւորը ամէնէն աւելի հաւանական ընտրելին կ'ներկայացնէ նոր դահլիճին կազմութեանը համար։

— Սգաւորչնային մեծամասնութիւնը վատահութիւն յայտնած ըլլալով նոր-բորութեան, Վուչիչ գահլիճը ևս առաւ հրաժարականը և կը շարունակէ իր պաշտօնը։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Քիչվի բազմաբուսաեան վարժարանը որ փետրուար 4էն ի վեր գոց է, մինչեւ ուսումնական շաբաթուան ձեռքը պիտի բանայ։

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի ծերակոյտը ընդունեց արտաքին գործոց նախարարը Պ. Տէլքասէ յայտարարեց թէ Բարբարիայի գաղթական ստացուածքները պաշտպանելու համար ֆրանսական զօրքերու համաձայնութեան մը մասին առաջարկութիւն բնաւ չէ եղած ո՛չ գերմանիայէ եւ ոչ ալ իր կողմէ։ Պ. Տէլքասէ բացատրութիւններ տուաւ Ֆրանսայի յարաբերութեանց մասին Մարոքի հետ. ըստ թէ մտերմական վատահութեան զգացումներ կը տիրեն Ֆրանսայի ու Իսպանիոյ մէջ։ Անգլեւամերիկեան դաշնադրութեան մասին ալ յայտարարեց։—«Այդ պայմանագրութիւնով հաշակուած սկզբունքներուն համար դահլիճիս բան չենք կրնար ընել, վասն զի այդ սկզբունքները ոչդէն կան Ֆրանսական քաղաքականութեան հիմերուն մէջ։» Պ. Տէլքասէ յետոյ Ֆրանքեւուս գաշնակցութեան վրայ խօսելով՝ վեր հանեց երկու երկիրներու զգացումներուն և շահերուն նոյնութեանը։ (Ծափահարութիւններ։)

ՊՈՒԿԲԲՐԵՇ.—Վեսի մայր-իշխանուհիին առաջնակարգ դիմակին նկատմամբ առնուած վերջին լուրերու հետեւանքով, Ռումանիոյ թագուհին Նէօվիէա ուղեւորեցաւ։

ԲԵՌԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Հանտիպա էնթիարի (կէս պաշտօնական լրագիր) կը հերքէ այն զրոյցը թէ Ռուսիա պիտի աւելցնէ անցագիրներու տուրքերը։

(Աժանս Նապոլոնա)

ՀՌՈՄ, 20 մարտ.—Իտալիոյ թագաւորը ու թագուհին մօտերս այցելութիւն պիտի տան Վլլէֆրանշ կայսեր։ յետոյ Բէրպիտիրկ պիտի երթան այցելութիւն տալու Ռուսիոյ կայսեր։

ՄԱՍԻԱՏ.—Սուլթանի ելմտական նոր նախարար Պ. Ռուշիկանէդ յայտարարեց թէ պատուիրան յանձնառութիւնները ամփոփ պիտի պահի, առանց տուրք դնելու հասարակութեան։

ՊԵԼԿՐԱՏ.—Սերբիոյ թագաւորը յանձնեց նախարարութեան հրաժարականին ընդունելութիւնը։

ՎԻԵՆՆԱ.—Աւստրիոյ ժողովը քաւարկեց ստանձնայ ելմտարարութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Բէրթասնէն կը հեռագրեն թէ Պ. Սէսիլ Ռոսսի վիճակը մեծ է։ Աւելի գիշերը դէշ անցուցեր է։

—Վաղը հարիւր հինգ հարիւր զինուորներ Սուէյքմբրքէն ճամբայ պիտի ելլեն դէպ ի Հարաւային Աֆրիկէ։

ԲԱՐԻԶ.— Հանկ Գոնկէն կը հեռագրեն թէ չինական չորս նահանգներ ըմբոստացեր են։

ՊԷՐԼԻՆ.— Վալտերսէ մարշալն ալ Հայերիկ իշխանին հետ Լոնտոն պիտի երթայ, Լուսատ Ի.ի թագաւորութեան ներկայ գտնուելու համար։

ԼՍ ՀԷ.—Նախագահ Քրիւգէր կը յայտարարէ թէ ինք անխախտ հաւատք մը ունի պատերազմի ելքին վրայ, թէ Պոէրները անպայման ժամանակի մը համար պիտի շարունակեն պատերազմը և թէ երբեք վրէժխնդրական միջոցներու չդիմեն։

ԲԱՐԻԶ.— Սիամի թագաւորը մօտերս Եւրոպա և Ամերիկա պիտի այցելէ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Լորտ Քիմպրլի, որ արտաքին գործոց նախարար էր Բոզզէրիի դահլիճին մէջ, ծանրապէս հիւանդացաւ։

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ՇՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄԱՆՑԻՈՑ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը
Գոլոյ կողմը մասնաճիւղ չունի

ԼԵՎԱՆԹԻՈՅ ՕԱՆԿԱՐԱՆ

ՓԱՂՈՒՄ

Օսմ. Թանզիմաթ Մեռելի Գ.	Ս. Ա.	28	18
Ամէնէն բարձր գին	»	28	24
Ամէնէն վար գին	»	28	15 1/2
Բուսմէլի Երկթ. գոց.	Յդ.	115	50
Ամէնէն բարձր գին	»	116	37
Ամէնէն վար գին	»	114	37

ԲԱՑԱՌԻԿ 8 Մարտ

Օսմ. Թանզիմաթ Մեռելի Գ.	Ս. Ա.	28	15 1/2
[illegible]	Յդ.	115	12
Շիրքէթը Խայրիէ	»	89	20
[illegible]		—	—
Ռ. [illegible]	»	14	15
Օ. Ա. Պանքա	»	—	—
[illegible] Ծէնէրալ Օթոմ.	»	0	15
Օ. Մ. Պ. Տանէ [illegible] Վարէա	»	0	12
Պամ. Հաղաշ. Քեր.	»	2	55
Թարգմանչ. բաժնետ.	»	5	80
» Թուրքական	»	2	55
» պարտատ.	»	4	2
Բանքայի Ն Պոլսոյ	»	470	—
Թրամվայ	»	38	—

ԲԱՑԱՌԻԿ ԸՆԿԵՐԱԳԻՐ

Ընտրան տէրտ	Ղրշ.	110	15
» » » չէք	»	110	38
Բանքոյ » »	Ֆր.	22	68 3/4
» » » մէք	»	22	70
Ե՛ալթի անանէս չէք	Մարք	18	57
Վիեննա չէք	Ֆլոր.	21	73

ԴՐԱՄԱՆԻՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔ

20 ֆրանքնոց	Ղրշ.	8	23
Հնգլիրանոց ոսկի	»	110	05
Գալ իմպէրիալ	»	20	—
Ռշիմեր	»	5	5
Մէճիտիէ ոսկեայ	»	168	02
Մէճիտիէ	»	100	—
Բ[illegible] Ռուսական	Օ. Ա	8	58

ԽՈՒՐՈՅԱՆ ՕԱՆԿԱՐԱՆ

ՔԱՐԻՆ 20 Մարտ

[illegible]	»	160	52
» » 1/2 %	»	102	05
Սամ. Ռուս. սէրտ Գ.) բաց.	Ղրշ.	26	27
) գոց.	»	26	20
» » » Բ.	»	5	70
» » » Դ.	»	28	30
Սամ. Ֆրանս. Պանքա	Ֆր.	566	—
Օսմանկէ	»	—	—
Հաւելեալ եղեռնաւոր	»	116	25
Պամ. Մոքրասան	»	516	—
Պամ. Թէքէր	»	325	—
Տիրատեսի Թիւրք [illegible]	»	467	—
Գազիի Լեռներ	»	1050	—
[illegible] Ջրանցք	»	10	40
[illegible]	»	78	05
[illegible]	»	139	50
[illegible]	»	95	170
[illegible]	»	—	—

ՊԵՐԼԻՆ, 20 Մարտ

Գնալոյ	»	—	—
Հաւելեալ եղեռնաւոր	»	115	75
Նաս. եղեռ. պարտատեր	»	101	70
[illegible] Լեռներ վրայ 3 տոս.	»	20	305

ՎԻԵՆՆԱ, 20 Մարտ

Փոստ. Լեռներ վրայ	»	240	—
Բուսմէլի եղեռնաւոր	»	111	50
Օ. [illegible]	»	293	—

ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.—Հանրային Պարտքի Վարչութեան ընդհանուր անութիւնը կը ծանուցանէ Պրուսայի Շերամարուծական հաստատութիւնը մտնել փափաքող անձերուն թէ՝ այդ հաստատութեան բացումը պիտի կատարուի յառաջիկայ 1902 ապրիլ 17)30ի չորեքշաբթի օրը (1318)։ Հետեւեալ կանոններուն համաձայն, ամէն անձ առանց կրօնքի կամ ազգի խարտ թեան կրնայ այդ վարժարանը մտնել։ Վարժարան մտնել փափաքողները առնուազն 18 տարեկան ըլլալու են, սակայն վար եղողները չպիտի ընդունուին։ Ընտրելիները հետեւեալ նիւթերուն վրայ քննութիւն պիտի տան.— Ա. թուաբանութիւն։ Բ. Տեղական ոսկի մէկ լեզու գրել, կարդալ։ Քննութիւնները թուրքերէն պիտի կատարուին։ Շերամարուծական հաստատութիւնը ընդունուելիք աշակերտներուն թիւը 30ի սահմանուած ըլլալով, այդ 30 աշակերտները պիտի ուղուին քննութեանց մէջ առաջնորդ հանդիսացողներէն։ Ընտրելիները վերը յիշուած թուականէն առաջ պէտք է իրենց խնդրագիրները ուղղեն Պրուսայի Շերամարուծական հաստատութեան տնօրէնին, և վարժարանին բացման օրը նոյնպէս գտնուին իրենց ծննդեան և բարի վարքի վկայականներով։ Երկրորդ տարուան աշակերտներն ալ պարտաւոր են կայ գտնուիլ մարտ 1)14ին, երբ պիտի սկսին իրենց դասերը ժամը 6ին (Լ. Թ.)։

ԼՈՒԴ. ՏՆՕՐԷՆԼՈՒԹԻՒՆ

2)15 մարտ 1902 3—12

ՇՐՄԻԶԲՐԻ ԻՒՆԻՎԷՐՍԷԼ

399, Բերա, Մեծ փողոց, 399
Ցառաջիկայ 11/24 Մարտ
ԵՐԵՈՒՇԱԹԻ ՕՐԷՆ ՍԿՍԵԱԼ
ԲԱՑԱՌԻԿ ԵՒ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Մեծ զեղչ բոլոր ապրանքներուն վրայ, մանաւանդ պէս ՀԷՔԵՐի, կանանց ձեռնակներէն, թաշկինակներու, ֆանթիէզի ապրանքներու վրայ

Վիրջինիան լիկիոսան մարսիլիէզի վրայ
1—12

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆԹԻՂ

Ցուցակ Բումէլիի երկաթուղիի վիճակահանութեան այն բրամէսներուն, որոնք Օսմ. Կայս. Պանքային կողմէ ՀՐՁՈՒԱԾ ճանուած ու չեն ներկայացուած գանձուելու համար։

Թիւ	վիճակահանութիւն		որիմ կամ ամորթիսմ.
0,935,837	1 Դեկտ.	1896	Ֆր. 1000
1,399,863	1 Փետր.	1902	» 1000
1,218,636	1 Օգոստ.	1893	» 400
0,977,521	1 Ապրիլ	1894	» 400
0,565,554	1 Ապրիլ	1894	» 400
0,331,836	1 Օգոստ.	1894	» 400
1,978,701	1 Յունիս	1895	» 400
0,915,611	1 Յունիս	1895	» 400
0,211,426	1 Օգոստ.	1895	» 400
0,251,348	1 Օգոստ.	1895	» 400
0,464,867	1 Դեկտ.	1897	» 400
0,166,126	1 Փետր.	1899	» 400
0,167,832	1 Փետր.	1900	» 400
1,436,921	1 Դեկտ.	1900	» 400
1,691,120	1 Ապրիլ	1901	» 400

2—5

ՏՈՔԹ. ԿՐՕՍՄԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՍՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ԳԱՂՏԵՒ
ՀԻԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

Բերա Թէվէ Պաշի թաղապետական պարտէզին

ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐ

Անոնք որ պնդութեան ենթակայ են ու չեն փութար դարման մը ընել, ապահովապէս ինքզինքին կը թունաւորեն անզգալաբար, որովհետեւ կերակուրները եթէ բնութեան օրէնքին հակառակ, օրերով սստամոքսին և աղիքներուն մէջ մնալով հոսին, նեխին փոխանակ մարմնոյն սնունդ մատակարեւու, թունաւոր միջոցներ կարտադրեն որոնք արեան մէջ խառնուելով կամաց կամաց կը թունաւորեն զայն։ Հետեւաբար արիւնը կ'ապականի և ախորժակի պակաս, դժուարամարսութիւն, ստամոքսի տկարութիւն, գլխու ցաւ և պտոյտ, մելամաղձութիւն, և.առաջ կու գայ յաճախ պնդութիւն ունեցողներուն վրայ։ Բարիզի առաջնակարգ բժիշկներէն Տօքթ. Ֆրանք պնդութիւնը, պասու�ը և ասոնցմէ ծագում առած հիւանդութիւնները հիմնապէս բուժելով, շատ մը վաճառներու առաջքը առնելու նպատակով հնարած է ՏՕԹԹ. ՖՐԱՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐԸ որոնք եթէ կանոնաւոր կերպով գործածուին, ստամոքսն ու աղիքներ իրենց առողջութիւնը գտնելով կերակուրը դիւրաւ կը մարսեն ու ՊՆԴՈՒԹԻՒՆԸ կ'անհետի։

Տօքթ. Ֆրանքի առողջութեան դեղահատերը կը օգնուին գ. Գալոյ և դաւառներու դեղարաններուն և դեղի մթերանոցներուն մէջ։ 479

ՀՈՏԵԼ ՕՐ Ց. ԲՐԱԳԵԱՆ

Ծանօր ատամնաբոյժ Բարիզի

Ի Սիրէ՝ ՝ Բերա, Թիւ 1

Ամէն օր կ'ընդունի ժամը 4էն 10 (Հ. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն առաջ Սիրգէնի դեղարան նայուս։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ։

Աղքատաց ձրի 490

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԱՄԵՆԱՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԱԳՍՐԵՒՈՐ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Զուս փոխադարձ, հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորեալ գոյքը՝ Ֆր. 1,506,000,000.

1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆր. 34,000,000.

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց կը պատկանի բոլորը շահերն։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլիսը մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութեան մը յանձնուած բոլիսներէն աւելի ստկայ, կանոնաւոր և շահաւոր պայմանագրութիւն է, յանձնուած օրէն սկսեալ անվիճելի է, ըլլայ գաղման, ճամբորդութեան, մահուան տեսակներուն և պատճառաւ, անձնասպանութեան և մի չուրսկ պատերազմի ատեն։ Տարեկան բոլիսը կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագրեալ հայուն առնելու. այս փոխատուութեանց գումարները զատ զատ նշանակուած են բոլիսին մէջ. 30 օր պայմանաժամ իւրաքանչիւր վճարման համար առաց տոկոսի, վճարումները դադրեցնելէն մինչեւ 5 տարի վերջին շարունակելու առանձնաշնորհումը յետաձգեալ ապահովագրիչները 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով. մէկ տարիվճար ընելէ յետոյ քաւաց կուտաւ շկայ։ Ապահովագրութեան երկարագրումը, բոլիսին մէջ նշանակուած ժամանակավրայոյն մը համար, ապեալէս որ այդ ժամանակամիջոցին մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հաստատուի ամբողջութեամբ. առանց հարցի առնելու. անվճար մնացած ապահովագիրները։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պայմանն ալ ունի որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա

Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Քնիչ Պատուիրակ

Ա. ԶՈՒՀԱԻԵԱՆ

Գալաթա, Հուիթալ խան

Վոյվոտա փողոց, Վիթալիս խան

Զալաթիա

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ

Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրաւունքով

Ի կս. թրք 2/14 Օգոստ. 1893 Հաստատեալ

(40 տէֆէր 1310)

Գործակալ, Գալաթիոյ մէջ

Գ. Ալպէր Սիմքնս

Ֆոնտանի խան, Վոյվոտա փողոց

Թիւ 67

ԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Օսկերութեան կեդրոնատեղի հոս ՕՍՄ ԵՒԵՆ խան, Գալաթա

Գործակալ, Գալոյ կողմը

Օսմ. Պանքայի մանանձիւզը

Նէնի համի Հալուազ փողոց։

Օսմ. Նոմոմիսական դիմաց

Դեր-գործակալ Գալոյ կողմը Գ. Ի. Զաւօխ

Մաքրուձեղբայր, Զարշըյը խան, Թիւ 21 194

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այն ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։

ՍԻՆԿԷՐ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Սինկէրի կարի մեքենաները գաւառ ածելու զգուշութեամբ այն քան գնահատուած են որ ալխարկիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքները, դերձակներն ու կօշկակարները լոկ Սինկէրի մեքենայ ակսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը ցարդ 400է աւելի պատասխ վկայական և շնորհագիր ստացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ։ Մասնաճիւղեր գաւառաց մէջ։

Սինկէրի մեքենաները կը վաճառուին ԲՈՐՔ. Ցնչաակ ճամբայ, Գալաթա Սէրայի դիմաց։

ՀԱԼԱԹ Սինկէր Խան, Թիւնէլին նաեւ. Թրամվայի կայարանին դիմաց.

ՍՏԱՄՊՈՒԼ Սուլթան Համամ Թիւ 2. Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սիրասխոնին դիմաց Թիւ 13։

ՍԿԻՒՏԱՐ 2 սրչի Պոյու։

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իրօֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է հարակնու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Ամբարձի բոլոր թմբիներ

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բժիշկներ համայն

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԹՈՒՑԸ (ոսկրատ),

ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻԼԻՐՈՒԹԻՒՆԸ,

ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱՔԵՂՈՒԹԻՒՆԸ,

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,

ԹՈՔԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՍԸ

ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,

և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՑ ՅԱՐԶԱԿՈՂ

ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գործարանէն Նշանը

Գործակալատեղի Գ. Գալիա, ՀԱՄՄԻՔ ԵՒ ՀԱԼԻՐ 531

ՉԱԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ�simՆԻՔ

Արիւնը, ոսկորները, ջիղերը, ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոշեալ քանակութեամբ ՖՕՍՖՕՐ կը պարունակեն որ մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս Ֆոսֆորը որ թաւկային է մարդկային կազմուածքին համար, շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և ու անոր որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆոսֆորը, տեւական տկարութեանց կ'ենթարկուի։ Արիւնը կը տկարանայ, ջիղերը կը թուլնան, ծունկերը կը կորտին ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ, սիրտը կը տրտիմ և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորսուած Ֆոսֆորը կրկին արեան մէջ մտցնելու և դայն զօ տցնելու համար, բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհէին, այս տարի Բարիզի առաջնակարգ քիմագէտներէն Գիլեսն՝ Օ վՕ Լէսիթին Գիլեսն անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ արեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ, և մարմնոյն դիւրաշարժութիւն կուտայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են, անոնք որ ղեղնումներու պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ վՕ Լէսիթին Գիլեսն Ovo-Lécithine Billon առնեն։ Օ վՕ լէսիթին Գիլեսնը որ ամէնէն ազդու դեղն է չաքարախտին, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիէն և կը ծախուի մեծ դեղագործներու ու դեղավաճառներու քով։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ի Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՑՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանիք գարեջրատան վրայի յարկը, ինչ Զբպուրեանց դիմաց)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենատաղանդաւոր գլուխներուն մէկ անգամէն կը ստանան գեղեցիկ գլուխներ։

Նորաձեւ տղամարդու, նուրբ, ճաշակաւոր և գիմացկուն արհեստական գլուխներ կը պատրաստեն, յոյս և նման բնական, դէմի ձեւաւորութիւն գաւ տարեկ, ծանրութիւն եւ ազատ տրամամութիւն։

Բերանի հիւանդութիւնը կատարելապէս կը բուժուին բնական նաեւ. Թանկագոյն գործիքներու և ամենատաղանդաւորագոյն տղամարդիկ։ Միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ց. Գ. Ամենայնի կիրակի օրերն ալ (միայն նոր տ) ինչպէս նաեւ ամեն օր (միայն կէս գիշեր) գիշերանցեն։

Ծանոթ.—Գալոյ կողմը մասնաճիւղ ԶԱՐԻՆԴ։ 187

ՇԱՐՕԹՕԻ ՖՕՍՖՕՎԼԻՍԷՐԱԹ ՏԸ ՇՕԻ ԳԻՆԻՆ

VIN DE PHOSPHOGLYCÉRATE DE CHAUX DE CHAPOTEAUT

Կը ներկայացնէ այն ձեւը որուն տակ Ֆոսֆաթ տը Շօն կը գտնուի մարմնին մէջ։ Առաջին կարգի կազդուրիչ մըն է, որ կը գործածուի Ֆոսֆոմիխ-ի. Գլիսոֆոսֆոլիպոմիկան, ապատիֆոմիկան, և ընդհանրապէս բոլոր մարսողական հիւանդութեանց մէջ։ Կը պատրաստուի նաեւ օշարակի, դեղահատի և հատիկներու ձեւին տակ։

Կեդրոնատեղի Բարիզ, 8, Վիվէն փողոց և գլխաւոր դեղարանները։

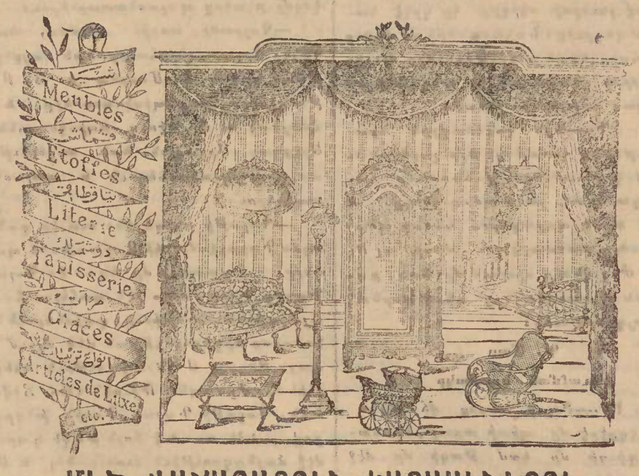

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ

ԺՈՐԺ ԲՈԱԼԹԻԻ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ

Բերա, Գալաթիոյ փողոց, թաղապետութեան էէնիին դիմաց

ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Ննջասենեակներու, սրահներու, ճաշասրահներու յատուկ կարասիներ։ Ամերիկեան կարասիներ։ Իտալիոյ միացեալ գործարաններու կարասիներու մթերանոց (գործարանի գնով վաճառում)։ Ամբողջական կահաւորում տուներու, պանդոկներու, գրասենեակներու, և այլն։

744 ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ 40—52

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍՕՆ

ԱՐՔԱՅԻՆ ԵՒՐՈՊԱ ՇՈՒՇԵՆԱՒՈՐ

Քարտէզ Հայի և Գալատ և Օսմանի

Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ
Գլասկա	1069	Գոմա	1497	Գեզ	1013	Մալմօ	724	Բարսելոնա	15[illegible]
Լիվերպուլ	2807	Գենուա	2906	Գլասգոու	1695	Մանչեսթր	2278	Սարգիա	1113
Անտվերպ	1541	Գրազ	395	Հեր	775	Մարսէլիա	3709	Ֆրանս	1785
Բրիստոլ	3277	Ֆլոռ	4511	Լիսապոն	1581	Միլան	3557	Գիլիտա	1137
Լոնտոն	1832	Բոստոն	937	Ֆինուս	2733	Պիզա	1057	Բէրլին	1308
Գրանթիա	1364	Նուլ	2833	Հարլեմ	5800	Մանչեսթրիա	1733	Գոտա	1829
Գրազ	1078	Ֆլորա	1713	Լանսինգ	591	Մուրիլիա	3443	Բ. Գիլիտի	1561
Գրանդ	341	Ֆիլատ	204	Նանս	2356	Նեպլ	1832	Բոլոնիա	3537
Գրանդիոս	4451	Լոնդ	2456	Նիմես	3540	Սենա	4107	Բրայնս	1678
Գենոա	1671	Լիվերպուլ	1539	Ֆիլ	1083	Մանչեսթր	4828	Բրոդֆորտ	487
Գլասգոու	1837	Բրոդֆ	1341	Ֆիլատ	1052	Գլասգոու	1555	Գլասգոու	3479
Գրանդ	1344	Տրոս	551	Ֆրանքֆորտ	2307	Մանչեսթր	1687	Կոտոս	1914
Հաստ	1984	Դիլանոս	1335	Ֆոլ	1700	Ֆոլ	517	Ֆոլ	1219
Գրանդ	2739	Գրամիսիա	349	Լիս	1053	Գրանդ	1323	Գանիանոս	1336
Մանչեսթր	1334	Գրանդիոս	4592	Լիվերպուլ	1613	Գլասգոու	1693	Գրաս	1356
Գրաս	2687	Գրանդ	3000	Լիվերպուլ	1843	Ֆոլ	1613	Գրաս	1309
Գլասգոու	1235	Գրանդ	1343	Լանսինգ	3191	Ֆոլ	1789		

Գրիլնսօ շոգենաւը, նաւապետ Շէքլը, ընդհանուր վաճառքով Լիլլէն հոս հասած է։

Դիմել տա գործակալ Ֆ. Հ[illegible] ԵՒՆ ԲԵՐԱ

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ԳՐՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՐԻ ՍԻՐԱՔԵՐԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ճաշարան երթեւեկութիւնը

Գ. 5/18 Ճաշատ ժամը 4ին յետ միջօրէի։

Գ. 6/19 Իզմիր, Բիրգէ, Էգիպտոս ժամ 10ին միջօրէէն առաջ (մանդրագորիլ Էգիպտոս, Բոլսոնիա, Եմիր.Ֆիշէյլի եւ Բիրա)։

Երկ. 7/20 Ճաշատ ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։

Երք. 7/20 Ինէպոլու, Սինոպ, Սամսուն, Օռաս, Կիրասոն, Տրապիզոն, Թիրէ եւ Գամբուլ ժամը 1ին յետ միջօրէի։

Ո. 8/21 Ճաշատ ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇԻԿՆԱՒԱՐԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԲԱՐՔԵՆԱՆ ԵՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ն. ԹԱՓԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍՈՒԷՏԻԱՆ ՇՈՒՇԵՆԱՒՈՐ

Մարտ 25ին Միգիրէի, Մարսիլիայէն։

» 31ին Անդոլի, Անուս. Եղերքէն։

ՄԵԾՆԻՈՒՄՆԵՐ

Մարտ 26ին Միգիրէի, Սամսուն, Տրապիզոն և Գաթում։

Ապրիլ 1ին Անդոլի, ուղ. Մարսիլիա։

Ճամբար ուղղակի Բարիզի հասար.

Առաջին կարգի 245 ֆրանք. 2.կարգ 175 ֆրանք. Տեղեկութիւնս համար, դիմել Դարեհագրի Քոչ Հանի Գարագիին վրայ։ 516 Բ. ԲԷԿՈՒ

ՖԻՌՆԱՐՏ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ

Ցօր տաք եղիս տիպ եւ Ֆրանսի Լիվերպուլ։

Ելեւմտեան գիծ

Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ
Իվերնիա	13900	Սիլվանիա	5595
Սարոնիա	12900	Փենսիլվանիա	4341
Լուսանիա	12952	Վերլա	3320
Փենսիլվանիա	12850	Բալտիա	2945
Սուկոնիա	8345	Թիրնիա	2938
Տուսկանիա	8128	Սիբիրիա	2935
Ինդիանիա	8120	Սամարիա	2559
Ցիլանիա	7290	Սկիթիա	2121
Ուլանիա	7281	Ճեղբուլի	161

Սարակոսա շոգենաւը, նաւապետ Ուիլիէմս ընդհանուր վաճառքով Լիվերպուլէն հոս հասաւ։

Դիմել առ Ջէլի և Սիկէր

Joly et Seager

Գրասենեակ Խան, Թիւ 6, 7, 8, Գալատա, Բերա Ֆոնտանա գրասենեակ

ՖՐԵՆՍ. ԼԻՈՅԱՏՅԻ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվերպուլ և Գլասկով Գլխ. Բանալ ընթաց

Անուանք	Թիւ	Անուանք	Թիւ
Գրանտիան	10500	Գլասգոու	3500
Անգլիան	10500	Բիրմինգեմ	3500
Բիրմինգեմ	10500	Բրիստոլ	3000
Լանքաշիրան	9000	Էդինբրան	2500
Գլասգոու	9000	Գրանտան	2500
Գլասգոու	8000	Գլասգոու	2500
Գրանտան	8000	Գլասգոու	2500
Գրանտան	8000	Լեսթրան	2000
Գլասգոու	8000	Գրանտ	2000
Գլասգոու	8000	Գլասգոու	2000
Գրանտան	8000	Գրանտ	1500

Ապրանքի տէրերին կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Գալատիոյ մաքսատունն կանչելու համար իրենց հրամանքը պրելու չորեքշաբթի ժամանումին 24 ժամ առաջ։

Ճանչի տեղեկութեանց համար դիմել առ

ԷՖԷՐ ԼԷՆՏՆԷՆ

Գալատիա, քարտէզին վրայ

622 Հէն տեղ մաքսատան

Գլխաւոր ՍԱՐԿԻՍ ՆՈՒՇԵՆԱՒԱՆ

— 5 —

ՆԱՄԱԿԱՆԻ ՍՈ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴՍ

ՆԱՄԱԿ Ա.

Կ... բարեւելու համար ունի —երբ կը բարեւէ— ձեռքի մատնաւոր շարժուձեւ մը հանդերձ թեթեւ ժպիտով մը, որուն յաճախակի պէտքը կը զգայ ա՛յն օրերը՝ ուր անտառին մէջ կ'երեւի փոս առնուած ձիու մը վայ կամ բաբեկամի մը կառքին մէջ։ Որպէս համոզուած ըլլալով թէ ի՛նչ կ'արժէ ու կը ներկայացնէ, Կ...ի լսելիքը կը նուիրուի միայն անոնց՝ որոնք իրեն գովեստ կը կարդան ու մեծարանք կը մատուցանեն անոր չքնաղ արժանիքին։ Ամէն ինչ որ չի նպաստեր փքացնելու անոր անձնասիրութիւնը, օտարոտի կը մնայ իրեն համար։ Զզգածուիր բնաւ հանրութեան մէջ, իր կարծիքով՝ ոմանք կավայել բան է այս, բայց իր հոգիին ոչքին մէջ կ'ունենայ սառուցներ ու որբչութեան վայրկեաններ, երբոր հաւատի կ'ըլլայ թէ լաւ կատարած է ասին դերը։ Գուցէ նուազ գծուծ իմաստակ մըն է քան Օ... բայց տոհկովպէս ան է եւս աւելի տխմար է։

Պարտիմ աւելցնել, սիրելիդ իմ Պօղոս, թէ ինքնահաւանութեան կայքը տգիտութեան ու տխմարութեան մանայատուկ բաժինը չէ։ Կան ուսեալ ու խելացի երիտասարդներ՝ որոնք կը մնան դեռ մը կատարելու, ու ձեզի կը պաշտպանեն մեղմամտաց, առանց աղմուկի, բայց ոչ՝ առանց հրմուանքի։ Այդպիսիները կրկ ակի յանցալարտ են՝ որովհետեւ քիչ մը սրամտութիւն ունին. մինչդեռ կրնային այնչափ շնորհալի ըլլալ՝ ցուցնելով թէ բարեբարոյ են։

ԿՈՊԻՏԸ

Հ... ինքզինքը կոպիտ ըրած է իր անձին տալու համար այնպիսի՝ բեկեկ ձեւ՝ որ տարբերի նախորդ պարոններուն ձեւէն։ Կայ ջլիր մը ազնամոյներու. սպրիկներու. աշրասէրներու, որոնք մեծութիւն կը ծախեն —այս բանը Գ... ի ջիղերուն կը դպչի։

Փոխանակ հերագիծ մը յօրինելու գրելուն ետեւը կը թողու որ իր մազերը ծփծփան ուսերուն վրայ, այս աւելի chic է։ Թաղեալ լայն բերդոյի կամ ասուեալ բոլորշի տարարակ ու գլխարեղանգ գլխի մը ներքեւ, հպարտորէն կը կրէ փչուռներով խոզանացած անխնամ մօրուք մը, կը ջակէ իր փողկապին հանգոյցը սիրաբար իր ձեռքերը կը մխրճէ իր լայն տափարին գրպաններուն մէջ կը տարածուի քովէ քով չարուած աթոռներու վրայ, ծխափողը կը սեւցնէ, կը ստանայ խռպոտ ու կերկերուն ձայն մը՝ որ համապատասխանէ իր քնքշուն տարբերին կոմշիկ ծածկախօսական լեզուն (langue verte) երկվեւեակներով կը խմէ դարեջրոյ դատարներ ու իր հանճարեղ յանկարծաբանութիւններուն կամ իր քաղաքագիտական ճառերուն մէջ անձնատուր կ'ելլայ շարժուձեւերու պերճանքի մը՝ որոնց վրայ աւելի կը հպարտանայ՝ զոր չուզեր երեւիլ։

Գ... մուտք չունի ակումբներու մէջ. վասն զի այս բանը ճանչցուի կը պատճառէ իրեն, և ապուշներու կը վայլէ իրիկուան ժամանակը դահլիճի մը մէջ անցնել՝ երեսուն եղբէկ խաղալու համար, ինչպէս իր պատկառելի մօրաքրոջ տան մէջ կամ լսել օրիորդիներու դաշնակահարութեան ողոմելի վարժութիւնները։ Շատ գտնուած է այդպիսի տեղեր. բաւական չափով լսած է այդպիսի նուագածութիւններ, ուստի այլ եւս չուզեր այդ լուծին ենթարկել ինքզինքը։

Փողոցներուն մէջ, նոյն իսկ Սէն—Միշելի ծառաստանին՝ իր սիրական ճեմավայրին՝ վրայ. կը հրմշտկէ իր քովէն անցնողը վասն զի չվարժիր փոխելէ իր գնացքի ուղղութիւնը։ Ձեռքերը գրպաններուն մէջ ըլլալով, տրմուկները կարկառուն ձէ մը կը ստանան։ Վա՛յ անոր՝ որ ասոնց զարնուի։

Կենդանագիտական սովորութիւնները, ձեռնոցները, այցաքարտերը, ներկայացումներն ու բարեւումները զուարթագին ծեծող մը կը պատճառեն անոր։ Ձերմակեղէններու լուացումի մասին վերապահումներ կ'ընէ, պնդելով մտ՝ զամայն թէ ղեղումներ կան. Բաղդիրքին ինչ ինչ բաներն ալ, որպիսի են ձեւեր. ակնածութիւններ, բարեվայելչութիւն, կնահաճութիւն, սարդ պատչաճութիւն. քաղաքակրթութիւն. պատուասիրութիւն կամ կանխահոգութիւն. կը վայելեն անոր երգիծաբանութիւնը ամենաբարձր ատիճանով։ Դրած դնելու առանձնաշնորհումը։

Գ... պատմութիւն ունի ու լաւագոյն տեսակէն. նոյն իսկ շատ ինքնատիպութիւն ունի, ու ձեզ կը ներկայացնեմ զինքը իրեւ գրական Արիստարքոս (լուսամիտ քննադատ)։ Նա ձեզ պիտի ապացուցանէ, եթէ այս բաներ կրնայ հաճելի ըլլալ ձեզ, թէ Մոլէռ. Ռասին Լա Ֆոնթէն, Բասքալ ու Լա Գրուիյէռ հինգերորդ մարդիկ են։

* * *

Հարկ է ձեզ ըսել թէ այս հանդիսաբանը հեռի է լիակատար ըլլալէ։ Իմ ըրածս էր լոկ կողմացնել քանի մը ենթականեր՝ ամենէն կարկառուն անհեթեթութիւնները մատնանիշելու համար։ Մոգոկան լապտեր մը անհրաժեշտ պիտի ըլլար ձեր աչքերուն առջեւ տողանցում մը կատարել տալու համար տխմարներու այս գումարատեղին, զոր իր նրբաճիգ բայց անթիւ թելերով կը շարժէ կեռքերուն ամենէն ճոճումը անպատաւութիւնը։

Թո՛ղ զայս ճոխանալու (մեծութիւն ծախելու) մոլեգնութիւնը այնչափ բուռն է՝ որ իրենք զիրենք այսպէս քմահաճօրէն ազատ ճեռացնող երիտասարդներէն շատերը չեն միայն այս տիպարներէն (types) մէկը կամ միւսը. շատ դժուար չէ տեսնել թէ անոնք լեգէոններ կը կազմեն։

Օ՛ն ուրեմն, այս յաւակոտները, այս յեղեղուկ մարդամէջենանները, որոնք այնչ մ՝ արատաց են ամէն մէկն իր կերպ վ, սակայն գրեթէ ամէնքն ալ համակրելի ու շնորհալի երիտասարդներ թերեւս նշանաւոր չափահասներ, երբեմն ալ սրամիտ մարդեր պիտի ըլլային, եթէ հաւատած ըլլային բընական կամ անսեթեւեթ ըլլալ։

Ճոխ մոլ (poseur) կը կ'ելնէ զանոնք վասն զի Աստուած այսպէս ստեղծած չէ զիրենք վասն զի մեղմէ ո՛չ մէկն իր մօրմէն կամ իր վարժապետներէն կրթութիւն ստացած է, որպէս զի ծաղրաշարժ ու ստապատիր դերեր կատարէ՝ դիմակաւորելով իր սիրտը, ինչպէս՝ իր երեսը։

Մի՛ ըսէք ինձ. ձեր քանամեայ տարիքը պաշտպանելու համար թէ կան երիտասարդ ըլլալ դադրած չափահասներ՝ որոնք պահած են իրենց կաքը. գիտե՛մ զայդ. կ'ողրամ ատոր վրայ։ Այս պարագան անգամ մը ևս կ'ապացուցանէ թէ ո՛րչափ դժպատեհ ու ցաւալի է տոմի ծալը մը ստանալը։ Փորձառութիւնը տակաւ պիտի սորվեցնէ ձեզ, Սիրելիդ իմ Պօղոս թէ չատ մաղդեր այս պատճառաւ խակամիտ մնացած են։

ՆԱՄԱԿ Բ.

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԵՌԱՆԴԸ

Որպէս զի մ՝ դը մ՝ դ ըլլայ օր մը, Սիրելիդ իմ Պօղոս որպէս զի ընկերութեան մէջ գրաւէ իրեն արժանավայել դիրքը, որպէս զի համակուի իր անձնական արժանապատուութեան և ուրիշներուն հանդէպ ունեցած պարտականութիւններուն զգացումով պէտք է որ կանուխէն ամրանայ կեանքի լրջութեան մէջ, որ կը բաղկանայ մէզի լոյսին ու ճշմարտութեան առ-ջնորդող ուշադիր ու անձանձիր զննումէ։ Մի՛ փնտռէք այլուր ձեր և ուրիշներուն իրական գոհացումները. զուարթագեղ ու դժուարաբեկի ջինջ հրճուանքը։ վասն զի չպիտի գտնէք։

(Շարունակելի)